

Брой 7 (2024) Година LXVI, ISSN-0205-0943

юли 2024 г.

Цена 2 лв.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК - Издание на БТС

ПРОЯВИ ОТ КАЛЕНДАРНИЯ ПЛАН НА БТС

Национален туристически събор по повод 129 години организиран туризъм в България - 25 август, Черни връх, Витоша, БТС, ТД

Национален туристически поход „Последният път на Хаджи Димитър” - 2-4 август, Стара планина, Средна гора, ТД „Средногорец” - гр. Брезово, Община Брезово

Зелени градски лагери „Млад турист 2024” (5 смени) - 17 юни - 23 август, по програма, ТД „Родни балкани” - гр. Варна

Оцеляване в планината при летни условия - 1-6 август, х. „Смолянски езера”, ТД „Черноморски простори” - гр. Варна

„Балкан без граници” - изкачване на връх Тумба в Беласица - 24 и 25 август, Беласица, ТД „Калабак” - гр. Петрич

Детска програма „За мен това е върхът” за 6-14 годишни деца с изкачване на връх Мусала - август, по наредба, ТД ПЕС „Мусала” - гр. Самоков

53-ти поход „Пирин 2024” - септември, Пирин, ТД „Приста” - гр. Русе

V-ти национален ученически преглед на туристически умения „Кнежа 2024” - септември, Кнежа, ТД „Сребрен” - гр. Кнежа

Информационни дни „Билките на Рила” - август, УЦ „Мальовица”, ТД „Мальовица”

Туристически поход „По пътя на четата на Капитан Дядо Никола” - август, от Петропавловски манастир до село Дончовци

ТД „Узана” - гр. Габрово

Национален поход до връх Шипка - лъч Южна България по повод чествания на Шипченската епопея - август, Стара планина, ТД „Орлово гнездо” - гр. Казанлък

22-ри традиционен поход „Добруджа и морето” - август, по наредба, ТД „Добрица” - гр. Добрич

Екскурзионно летуване в Пирин - 10-16 август, Пирин, ТД „Орлови скали” - гр. Провадия

Воден поход по течението на река Янтра - август, река Янтра, СТД „Академик” - гр. Русе

Лъчеобразен поход, посветен на 147 години от Шипченските боеве - 23-24 август, връх Шипка, ТД „Узана” - гр. Габрово

Състезание по спортно ориентиране за купа „Осогово 2024” - август, по наредба, ТД „Осогово” - гр. Кюстендил

Бегачески и велосипеден крос „По пътя на чирпанската чета за съединението на България” - 6 септември, Чирпан - Съединение, ТД „Средногорец” - гр. Чирпан

Държавно първенство по нощно ориентиране от КП на БФО за купата на вестник „Ехо” - 6 септември, по наредба, БФО, БТС

„Магията на Рила” - програма с преходи в различни части на планината - септември, Рила, ТД ПЕС „Мусала” - гр. Самоков

Лъчеобразен поход „По стъпките на Капитан Петко Войвода” до връх Кокоши камък, посветен на 116 г. от обявяване на независимостта на България - 22 септември, Смолян, Кокоши връх, Смолянски езера, ТД СПВ „ГИД” - гр. Смолян

Спортно-туристически поход - марафон 42 км., Варна - Балчик - 22 септември, Варна - Балчик, ТД „Владислав Варненчик” - гр. Варна

Състезание за планинско колоездене и бягане „Чепеларски търкала” - август, Община Чепеларе, Tipr Elements, ТД „Студенец” - гр. Чепеларе

Х-и международен колопоход „Варна - Република Гърция - Варна” - от 20 до 30 септември, България - Гърция, БТС, ТД „Черноморски простори” - гр. Варна

Велопоход на вело клуб към ТД „Айгидик” - септември, България, ТД „Айгидик” - гр. Благоевград

Изкачване на връх Митикас, Олимп - 6-9 септември, Република Гърция, ТД „Руен” - гр. Пловдив

„Да изчистим България за един ден” - 15 септември, цялата страна БТС, ТД

Състезание „По стъпките на Алеко с приятел” - 5-6 октомври, бягане и коло-състезание, Витоша и Люлин планина, ТД „Боерица” - с. Владая

Песенен празник на туристическите хорове „Слава вам, будители” - 1 ноември, Пловдив, БТС, ТД „Шипка” - гр. Пловдив, ТД „Сдружение на туристическите хорове в България”

55-та Конференция на Европейската асоциация за пешеходен туризъм (ERA) - октомври, Испания, ERA - Европейска асоциация за пешеходен туризъм, БТС

ФЕСТИВАЛЪТ В МАЛЪОВИЦА СЕ ПРЕВЪРНА В ИСТИНСКИ ПРАЗНИК ЗА ПЛАНИНАРИТЕ

Над 1500 туристи и планинари, в т.ч. и от десетки туристически дружества от страната, посетиха или участваха в разнообразната програма на първия Национален туристически фестивал на Мальовица. Той се проведе между 19 и 21 юли и бе организиран от Българския туристически съюз с подкрепата на Община Самоков, Дирекция „Национален парк Рила”, Министерство на спорта, к.к. Мальовица и с партньори: туристически дружества от системата на БТС, Outdoor media 360 и списание 360, Академия „Първа помощ”, Yettel Bulgaria, Майстор готвач Ангелов, фирмите „СиВен”, Bryzox, и др.

Събитието откри председателят на БТС Венцислав Венев. Той поздрави туристите и изрази желание фестивалът да стане

ежегоден.

За няколко дни малчуганите от детския образователен лагер, съпътстващ феста, изпитаха приятни емоции по пътеки сред прекрасната природа на Мальовица, спуснаха се по въжен тролей, слушаха лекции по планинарство и на воля се забавляваха в спортни игри. Петър Петров - треньор по ориентиране от Спортна академия „Азимут” изнесе лекции и проведе практически занимания по планинско бягане и спортно ориентиране.

По време на фестивала се състоя втората годишна среща на носителите на златни значки в Националното движение „Опознай България” - 100 национални туристически обекта”, в която се регистрираха

74 участника. Модератори на срещата бяха изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров и Васил Николов - член на УС на БТС. Носители на златни значки представиха интересна информация и направиха предложения, свързани с работното време на

музеите, регламента за събиране на печати, включването на диамантена значка като отличие, включване на Мальовица в списъка на 100-те национални туристически обекта и др. Всички призьори получиха подаръци от Yettel Bulgaria.

►► на 8-9 стр.

„КОПРИНКА” ОТНОВО СЪБРА ПРЕТЕНДЕНТИ ЗА ПРИЗ „КРИСТАЛЕН ЕДЕЛВАЙС”

Юбилейното двадесето издание на Националния преглед на спортно-туристическите умения и сръчности „Кристален еделвайс” се състоя от 21 до 23 юни т.г. в района на яз. „Копринка” край Казанлък. Организатор на събитието бе БТС, със съорганизатор ТД „Орлово гнездо” - Казанлък.

330 участници от 17 отбора от цяла България се състезаваха в дисциплините майсторско управление на велосипед, стрелба с лък, теглене на въже, народна топка, построяване на палатка, викторина

„Познавам ли моята България”, изграждане на палатъчен лагер и програма „Художествена самодейност”. Игрите се провеждаха в две възрастови групи: юноши и девойки - V-VII клас и юноши и девойки - VIII - XII клас.

Участваха деца и младежи от: 192 СУ „Христо Ботев” - с. Бистрица, СТД „Незабравка” - гр. Велико Търново, ППМГ „Акад. Иван Ценов” - Враца, СУ „Христо Ботев” - гр. Враца, ПГТ „Пенчо Семов” - гр. Габрово, Сдружение туристическо дружество „Бачо Киро” - гр. Дряново, ТД

„Орлово гнездо” - Казанлък (Казанлък и с. Енина), Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов” - град Кнежа, ТД „Сребрен” - Кнежа, ТД „Кайлъшка долина” - Плевен, Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий” - Пловдив, ПГЕБ „Проф. д-р Асен Златаров” - София, 108 СУ „Никола Беловежов” - София, Юношески туристически клуб при ТД „Сърнена гора” - Стара Загора, ОУ „Васил Левски” - с. Яребица, ПЕГ „Иоан Екзарх” - Враца и СУ „Никола Войводов” - Враца.

►► на 2 стр.

№ 36А

100 НТО СТРЕЛЧА

№ 36А

►► 4 стр.

ТД „ОСОГОВО” НА 100 ГОДИНИ

►► 3 стр.

ЗЛАТАРСКИ МАНАСТИР

►► 13 стр.

ШУМЕН ЩЕ БЪДЕ ДОМАКИН НА СВЕТОВНО ПЪРВЕНСТВО ПО КОЛООРИЕНТИРАНЕ

с Добромир Добрев - треньор на националния отбор по колоориентиране на България
разговаря Петя Иванова

Добромир Добрев от четири години е треньор на националния отбор на България по колоориентиране (маунтийнбайк ориентиране – МТБО), чиито старши треньор е Иван Беломъжев. Добрев е роден през 1986 г. в Габрово. През 2010 г. завършва Националната спортна академия, катедра „ТАО“ - треньор по спортно ориентиране и втора специалност учител по физическо възпитание. С треньорска дейност се занимава от 2006 година в СКО „Узана“ - Габрово. В периода 2011-2012 година е треньор на младежкия национален отбор по ски ориентиране на Швейцария. Член е на УС на Българската федерация по ориентиране (БФО) и е председател на комитета по колоориентиране към БФО.

Г-н Добрев, бихте ли представили накратко спорта колоориентиране?

Колоориентирането (маунтийнбайк ориентиране – МТБО) е една от четирите дисциплини в спорта ориентиране, която съчетава колоездене и четене на картата. Състезателят самостоятелно, с помощта на картата и компас и възможно за най-кратко време преминава с велосипед през контролни точки, отбелязани на картата и маркирани на местността. Съвкупността от тези контролни точки представлява състезателен маршрут, който подлага на проверка както способностите на състезателя да се ориентира, така и неговите физически възможности в колоезденето. Всички състезания по колоориентиране, организирани под патронажа на Българската федерация по ориентиране, се провеждат по утвърден правилник.

Какво бихте разказали за развитието на този спорт у нас и в чужбина?

Този спорт има голям подем в последните пет години, благодарение на активни дейтели в направлението колоориентиране (МТБО) при БФО. Освен Държавния шампионат годишно се провеждат още 4-5 клубни състезания. В световен мащаб МТБО набира скорост през последните няколко години.

В средата на юни т.г. в района на село Горно Черковище около язовир „Копринка“ се проведе Държавно първенство по колоориентиране. В спринтовата дистанция участваха близо 400 състезатели от 32 клуба - членове на Българската федерация по ориентиране.

Победители в дисциплината „Спринт 7.5 км.“ - Мъже станаха Петър Папунков (СКО „Браун тийм“ - Велико Търново) - 19:23; Камен Иванов (СКО „Север“ - Плевен) - 19:29; Христо Пелов (СКО „Валди“ - София) - 20:23. В дисциплината „Спринт 6.7 км.“ - Жени победиха Косара Ботева (СКО „Узана“ - Габрово) - 21:34; Силвия

Шандуркова (СКО „Узана“ - Габрово) - 21:56 и Теодора Табакова (СКО „Браун тийм“ - Велико Търново) - 23:02.

В дисциплината Дълга дистанция Мъже 30 км първото място зае Станимир Беломъжев (Ски клуб „Хемус“ - Троян) - 89:15; Христо Пелов (СКО „Валди“ - София) - 101:22; Калин Карачоров (СКО „Бегун“ - Варна) - 105:30. При Жени 26 км победителките са Косара Ботева (СКО „Узана“ - Габрово) - 108:11; Силвия Шандуркова (СКО „Узана“ - Габрово) - 108:39 и Теодора Малчева (Ски клуб „Хемус“ - Троян) - 110:18.

В периода 28 май – 2 юни т.г. България участва в Европейското първенство за мъже и жени по колоориентиране в Острода, Полша. В състава бяха Станимир Беломъжев, Петър Папунков, Теодора Табакова и Христина Козарева, младежи - Гергана Стойчева и Михаил Стоев. Ръководители бяха Добромир Добрев и Ивайло Величков.

България ще бъде домакин на световно първенство по колоориентиране (МТБО) за мъже, жени и младежи в околностите на град Шумен от 9 до 16 септември 2024 г. Организатори са Българската федерация по ориентиране и СКО „НСА-СиВен“.

„КОПРИНКА“ ОТНОВО СЪБРА ПРЕТЕНДЕНТИ ЗА ПРИЗ „КРИСТАЛЕН ЕДЕЛВАЙС“

►► от 1 стр.

Събитието откри председателят на Български туристически съюз Венцислав Венев. Той поздрави младежите и им пожела спортен успех и приятни емоции. Поздравления от името на кмета на Община Казанлък предаде Желю Желев - председател на ТД „Орлово гнездо“ - Казанлък. Той благодари на Динко Казаков за предоставени почистени терени за състезанията, както и на Комендантския щаб, организаторите на групи и всички участници. От Управителния съвет на БТС събитието уважи Васил Николов.

Двадесетият Национален преглед „Кристален еделвайс“ премина при отлична организация, благодарение на усилията на Комендантски щаб в състав: Атанас Бодуков - комендант, Паола Кирова - главен съдия, Георги Недев - помощник-комендант и Данаил Йорданов (викторина). Активната публика на надпреварите подкрепяше своите фаворити, обсъжданията не стихаха дълго след края на игрите. Традиционно вечерта завърши с дискотека, народни хора и спортни игри.

КЛАСИРАНИЯ на 20-то юбилейно издание на Националния преглед на спортно-туристическите умения и сръчности „Кристален еделвайс“:

КОМПЛЕКСНО КЛАСИРАНЕ ЗА КУПА „КРИСТАЛЕН ЕДЕЛВАЙС“:

I-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново;
II-място – ОУ „Васил Левски“ - с. Яребица;
III-място – ПЕГ „Йоан Екзарх“ – Враца

КУПИ

Теглене на въже:

Възрастова група V-VII клас:
I-място – ОУ „Васил Левски“ - с. Яребица;
II-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново;
III-място – ТД „Сребрен“ – Кнежа.
Възрастова група VIII – XII клас:
I-място – ПЕГ „Йоан Екзарх“ – Враца;
II-място – СТД „Незабравка“ - Велико Търново;
III-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново.

Викторина „Познавам ли моята България“

I-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново;
II-място – ЮТК при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора;
III-място – ХГ „Св. св. Кирил и Методий“ - Пловдив.

Народна топка:

Възрастова група V-VII клас:
I-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново;
II-място – ТД „Сребрен“ – Кнежа;
III-място – СУ „Христо Ботев“ – Враца.
Възрастова група VIII – XII клас:
I-място – ПЕГ „Йоан Екзарх“ – Враца;
II-място – 108 СУ „Никола Беловежов“ – София;
III-място – Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ - Кнежа.

Построяване на палатка:

Възрастова група V-VII клас:
I-място – ОУ „Васил Левски“ - с. Яребица;
II-място – СУ „Христо Ботев“ – Враца;
III-място – ТД „Сребрен“ – Кнежа.
Възрастова група VIII – XII клас:
I-място – ЮТК при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора;
II-място – ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен;
III-място – СУ „Никола Войводов“ - Враца.

ГРАМОТИ

Устройство на бивак/лагер

I-място – ЮТК при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора;
II-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново;
III-място – ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък (Казанлък и с. Енина).

МЕДАЛИ

Майсторско управление на велосипед

Момчета V-VII клас:
I-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново – Денислав;
II-място – ТД „Сребрен“ – Кнежа - Теодор Герговски;
III-място – ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък – Мирослав Петков.
Момчета VIII – XII клас:
I-място – Плевен - ТД „Кайлъшка долина“ – Даниел Христов;
II-място – СУ „Христо Ботев“ – Враца – Радостин Николов;
III-място – ТД „Сребрен“ - Кнежа - Валентин Тодоров.
Момчета V-VII клас:
I-място – ОУ „Васил Левски“ - с. Яребица – Есра Ниази;
II-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново – Сияна;
III-място – ТД „Орлово гнездо“

– Казанлък – Иванина Сомова.
Момичета VIII – XII клас:
I-място – СТД „Бачо Киро“ – Дряново – Християна;
II-място – ПГТ „Пенчо Семов“ – Габрово – Рая Колева;
III-място – ЮТК при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора – Сияна Кръстева.

Комплексно класиране Стрелба с лък V-VII клас:

I място - с. Яребица - ОУ „Васил Левски“ - Уур, Букет Али;
II място - СТД „Бачо Киро“ - Дряново - Иван, Ралица;
III място - ТД „Сребрен“ - Кнежа - Пламен, Ема.

Комплексно класиране Стрелба с лък VIII – XII клас:

I място - ПЕГ „Йоан Екзарх“ – Враца - Жулиета, Димитър;
II място - Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ – Пловдив - Мария, Никола;
III място - Професионална гимназия по земеделие „Стефан Цанов“ - Кнежа - Ивана, Валентин Иванов
Всички отбори участваха със свои представители в прегледа на художествената самодейност

В края на май т.г. се проведе водният поход по горното течение на река Струма, организиран от воден клуб „Струма 2012“ при ТД „Осогово“ – Кюстендил. Пристигнаха участници от различни краища на България – София, Пловдив, Хасково, Плевен, Димитровград, Русе, Габрово, Калюфер и Варна. Бивакът бе устроен на

НАЦИОНАЛЕН ВОДЕН ПОХОД ПО СТРУМА

поляната Чардака край село Раждавица – любимо място не само за водния поход, но и поради популярност сред все повече любители на природата на България.

Най-малкият участник по вода беше деветгодишният Иво от Габрово. Падналите дървета в реката бяха предпоставка за екстремни ситуации, които и този път не липсваха. На няколко пъти се наложи спасяване на участници и техните лодки. В крайна сметка всичко мина благополучно и останаха спомени за преживените емоции. Всеки, който практикува екстремен спорт, си дава сметка за поетите рискове. И нали именно те привличат любителите на адреналина.

„С гордост можем да заявим, че това се случва заради нашето дългогодишно усърдие. Благодарение на кмета на село Раждавица, всяко лято на поляната се осигурява контейнер за отпадъци за

всички, които имат желание да оставят чисто след себе си. Поради обилните дъждове нивото на реката беше повече от задоволително. В спускането по реката взеха участие 12 каяка. Някои останаха да си почиват на бивака, заедно с всички гости. С невероятни изпълнения рок-групата към ПМГ - град Кюстендил поздрави всички участници в събитието.

Не на последно място отправяме специални благодарности към ръководството на ТД „Осогово“ за подкрепата, която ни оказват от самото ни прохождение като каяк туристи.

„Надяваме се гостите да са усетили нашето усърдие и гостоприемство. Каквото зависи от нас, стараем се да го постигнем“ - сподели председателят на клуба Росен Калфин.

Гергана НЕШЕВА – член на воден клуб „Струма 2012“

СТОТИЦИ ТУРИСТИ ИЗКАЧИХА РУЕН ЗА ПРАЗНИКА НА ТД „ОСОГОВО“

На 7 юли тази година туристическо дружество „Осогово“ – Кюстендил отбеляза своя 110-годишен юбилей с организирано международно изкачване на граничния връх Руен.

Той е най-високият връх в Осоговската планина и се нарежда на пето място по височина сред планинските първенци в България. При ясно време от връх Руен се открива красива панорама. Малко са върховете, от които можеш да видиш толкова много планини: Малашевска, Влахина, Огражден, Беласица, Рила, Пирин, Верила, Конявска, Голо бърдо, Плана, Люлин, Лисец, Чуденска и др. На северозапад туристите, изкачили върха, могат да видят Шар планина и планини в Южна Сърбия.

Още от предния ден - събота планинари от всички краища на България и от чужбина започнаха да се събират в подстъпите на Осоговска планина, където домакините бяха осигурили на всички желаещи безплатна нощувка с вечеря и закуска.

В неделя заран, след обща снимка на хижа „Осогово“ и приветствия от кмета на Община Кюстендил – инж. Огнян Атанасов, групата потегли пешком към първенеца на планината Руен (2252 м), като в движение се присъединиха и пристигналите в същия ден сутринта.

Преходът беше дълъг близо 15 км в една посока, но стотици планинари от всички възрасти го преминаха, всеки със своето темпо, в сладки приказки и сред красиви гледки. Най-младата „покорителка“ Лена Пандурска, на крехката възраст от шест месеца, използва възможността да подремне на чист въздух, сгушена в раницата за носене на гърдите на татко си.

Най-желаното място за снимка очаквано бе върховата пирамида, която маркира не само най-високата точка на Осоговска планина, но и границата между България и Северна Македония. По тази причина там бе разположен и временен пункт на Главна дирекция „Гранична полиция“, където се събираха данните на пристигащите от западната ни съседка пешеходци.

Тържествената част се състоя в непосредствена близост, на поляната пред заслон „Руен“. Церемонията откри Христо Абаджиев - председател на ТД „Осогово“ – Кюстендил. Сред официалните гости бяха инж. Александър Пандурски - областен управител на Област Кюстендил и инж. Огнян Атанасов – кмет на Община Кюстендил.

От страна на Сдружение „Български туристически съюз“, съорганизатор на събитието, присъстваха председателят Венцислав Венев, както и проф. Атанас Георгиев и инж. Васил Николов – членове на Управителния съвет на сдружението.

Венцислав Венев поздрави туристите от ТД „Осогово“ за юбилея и изненада присъстващите с познанията си за произхода на името на връх Руен: „Според Павел Деирадев то е свързано с червения цвят. Дължи се на факта, че есенно време, особено след първите слани,

зеленият цвят на боровинките масиви, покрили като килим склоновете на върха, преминава за кратко в яркочервен.“

Сред събралите се за празника на връх Руен близо 500 души, освен многобройни индивидуални туристи имаше и представители на туристически дружества от цялата страна: Академично туристическо дружество при БАН, ТД „Еделвайс“ – София, ТД „Боерица“ – с. Владая, ТД „Алеко Константинов 1899“ – София, ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора, ТД „Рилски езера“ – Дупница, ТД „Първа пушка“ – Копривница, Трънско туристическо дружество, ТД „Орлите“ – Радомир, ТД „Релей“ – Лакатник, ТД „Патлейна“ – Велики Преслав, ТД „Приатели в планината“, ТД „Еделвайс“ – Пловдив, ТД „Кабиле“ – Ямбол, ТД „Кайлъшка долина“ – Плевен, Сдружение „Погледец – Бистрица Дружество за спорт, туризъм и екология“, група деца от „ИТР – Пътят към успеха“ и домакините от ТД „Осогово“ – Кюстендил.

Международното участие включваше планинари от

ПСК „Осогово“ – гр. Кочани, ПСК „Руен“ – гр. Крива паланка, Планинарски клуб „Центропром“ – гр. Скопие, СПД „Прошибити“, КПС „Москито“ – гр. Кочани и КПС „Осоговски орел“ – гр. Кочани, всички те от Република Северна Македония, а също и СУП „Младост“ от Босилеград, Република Сърбия.

На всички туристически дружества бяха раздадени грамоти и plakети от областния управител Александър Пандурски, председателя на БТС Венцислав Венев и председателя на туристическо дружество „Осогово“ – Христо Абаджиев.

За утоляване на глада на участниците в похода, след дългото ходене и кратките речи, с безплатен питателен обяд от пилешко с 9 зеленчука, подсигурен от БТС, се погрижи кулинарният историк Ангел Ангелов, който приготви вкусен кебап в Юнашки тиган.

Иван ПАНКЕВ

„С „БУЙНА КРЪВ“ ОПОЗНАЙ ЛУДОГОРИЕТО!“

Под горещите лъчи на юлското слънце разградското туристическо дружество „Буйна кръв“ проведе 11-та поредна проява „С „Буйна кръв“ – опознай Лудогорието!“. В нея участваха 150 туристи от 16 туристически дружества от страната от: Стара Загора, Генерал Тошево, Добрич, Севлиево, Варна, Айтос, Велико Търново, Габрово, Дряново, Павликени, Дулово, Силистра, Велики Преслав, Шумен, Търговище и Разград. Те преминаха по маршрут: с. Манастирско – с. Островче – местността „Пчелина“, дълъг седем километра.

На изходния пункт в село Манастирско още от 8.30 часа започнаха да пристигат коли и автобуси с ентузиастични и приветливо усмихнати туристи от различни краища на България. Председателят на ТД „Буйна кръв“ Диана Неделчева приветства туристите и ги запозна с маршрута. Облечени в народни носии момиче и момче (внучета на разградски туристи) посрещнаха походниците с погачи и шарена сол. Главният виночерпец в разградското дружество Петранка Митева пък носеше вълшебна раница с пенливо бяло и червено вино и черпеше всички. Кметът на село Манастирско представи историята на селото и пожела на туристите лек преход. После те поеа по трикилометрово трасе към с. Островче, през слънчогледови и житни ниви и при 30-градусова жегла! Едночасовият маршрут не бе труден, но жегата изморяваше! И ако туристите от Варна и Силистра не бяха хванали тен край морето или Дунав, то тук те се сдобиха с „лудогорски“ тен, което важи, разбира се, и за останалите.

Най-малките участници в похода бяха близнаците от Добрич Мирослава и Николай, на седем години. Другият малък участник – 8 годишният Виктор от Стара Загора вървеше все в първите редици идори като пристигна в с.Островче се наложи доста да почака докато дойде баша му.Поздравления и за най-възрастния участник в туристическия поход- 92 годишният Иван Делев отТД Велики Преслав. Той е участник във всичките 11 туристически прояви на ТД „Буйна кръв“,Разград и заяви, че много харесва Лудогорието и занапред ще продължи

да го опознава!

Зачервени, изпотени, но усмихнати и с много настроение към 11.45 -12.00 часа, туриститезапочнаха да пристигат на етапи и групички в с.Островче. Приветства ги певческата група „Здравец“, към НЧ „Слънчев лъч-1902“, като повдигна настроението с прекрасните си изпълнения.Очакваше ги и каравана с вкусни кебапчета и кюфтета, както и студена бира, безалкохолни, водаи сладолед. След приветливото посрещане в Островче и кратката почивка, голямататуристическа група пое с бодри крачки и широки усмивки към следващата, последна дестинация –местността „Пчелина“. Този 4 километров маршрут е по-готин, по-сенчест защото минава презгорски масиви.

Вечерта, в хижа „Диамант“, председателката на ТД „Буйна кръв“ – Диана Неделчева връчиграмоти за участието на всички 16 дружества. Проявата завърши с веселие и танци– така, кактосамо туристите умеят освен да покоряват маршрути и да се да се забавляват! Тези хора са невероятни, особено на терен, на който няма планини! Поклон пред техния ентузиазъм и желание за туризъм.

Данче БОЗАДЖИЕВА

ПОКАНА ОТ ТД „КАЛАБАК“ - ПЕТРИЧ
за изкачване на връх Тумба (1880 м н.в.)
„Балкан без граници“, 24-25.08.2024 година

24.08.2024 г. (събота)

9:00 ч. - пристигане на участниците в похода, сборен пункт е хипермаркет „Лидъл“
9:30 ч. - в село Скрът се товарят всички бивачни съоръжения на каминион
10:00 ч. - тръгване от село Скрът в посока м. „Щаба“, където ще бъде построен палатковият лагер.
14:00 ч. - пристигане и изграждане на бивачен лагер
18:00 ч. - туристическа опознавателна вечер, за която ще се погрижат домакините от ТД „Калабак“ – Петрич.

25.08.2024 г. (неделя)

8:00 ч. - събиране на бивачните съоръжения (по възможност).
9:00 ч. - закуска и подготовка за преход до връх Тумба
12:00 ч. - среща на връх Тумба с туристи от Северна Македония
13:00 ч. - връщане до палатковия лагер и обяд
15:00 ч. - тръгване към село Скрът, където ще ни чака багажа

ПРАВО НА УЧАСТИЕ

В похода може да участват туристи от цялата страна.

ЕКИПИРОВКА И СЪОРЪЖЕНИЯ

Всеки участник в похода трябва да има палатка, спален чувал и задължително планинска застраховка.

Заявка за участие може да направите в срок до 05.08.2024 г. на следния адрес:

тел.: 0893 63 53 99 или e-mail: td-kalabak@abv.bg
0877 77 17 54 - Елена Милушева

ПОКАНА ЗА ОБЩО СЪБРАНИЕ

Управителният съвет на Туристическо дружество „Караджата“ – Дулово кани всички свои редовни членове на Общо отчетно-изборно събрание, което ще се проведе на 12 септември 2024 г. от 18:00 часа в залата на Община Дулово.

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет на Управителния съвет за дейността на дружеството за 2019–2024 г.
2. Отчет на Контролния съвет за дейността на дружеството.
3. Освобождаване на членовете на УС и КС.
4. Избор на Управителен съвет и Председател на дружеството.
5. Избор на Контролен съвет.
6. Приемане на нови членове.
7. Разни.

При липса на кворум, на основание чл. 27 от ЗЮЛНЦ, събранието ще се проведе на същото място и при същия дневен ред един час по-късно, независимо от броя на присъстващите членове.

Управителен съвет на ТД „Караджата“ – гр. Дулово

ПОКАНА ЗА ОБЩО СЪБРАНИЕ

Управителният съвет на „Клуб по спортно ориентиране Странджа“ Сдружение със седалище и адрес на управление: град Бургас ул. Софроний № 23 по своя инициатива свиква редовно Общо събрание на членовете на сдружението на 16.08.2024 г. от 16.00 часа на адреса на управление на сдружението в град Бургас, ул. „Софроний“ № 23 при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на Сдружението за периода 2019-2024 година.
2. Прием на нови и освобождаване на досегашни членове на „Клуб по спортно ориентиране Странджа“ Сдружение.
3. Избор на Управителен съвет и Председател на Сдружението поради изтичане на мандата.
4. Промени в Устава на „Клуб по спортно ориентиране - Странджа“ Сдружение.
5. Други.

При липса на кворум, събранието се отлага с един час по-късно на същото място и при същия дневен ред и ще се счита за законно, независимо от броя на присъстващите членове на сдружението.

Управителен съвет на КСО „Странджа“ - Сдружение

СТРЕЛЧА – ГРАД С ГЕРОИЧНА ИСТОРИЯ, ЛЕКОВИТИ ВОДИ И АРОМАТ НА РОЗИ

Град Стрелча е разположен в Централна България. Намира се на 43 км северно от областния град Пазарджик, на 60 км северозападно от Пловдив и на 110 км от столицата София. Градът е административен център на община Стрелча. До средногорския град може да се стигне с автобус, влак или автомобил.

Стрелча е град с богата история. Благоприятните условия и наличието на лековити минерални извори са причината районът да бъде населен от най-дълбока древност. Различни епохи са оставили своя отпечатък тук, а най-ранните материални свидетелства, които имаме за поселищен живот в земите на днешна Стрелча, са от времето на неолита и халколита (V хил. пр. Хр.). Многобройните могили в землището свидетелстват за заселването на траките в района, а по-късно тук идват и римляните. През периода на Средновековието Стрелча е важен военен център. Името на селището - Истрелча се появява за първи път в османските регистри от началото на XVI в.

В периода на Възраждането селото израства икономически и духовно. Успешно се развиват занаятите абаджийство, мутафчийство, джелепчийство, табакчийство, кожарство, месарство, както и занаяти, свързани с дърводобива – кацарство, въглищарство и свързаното с него коларство. Добре развита е и търговията. Стрелчанските кираджии са пренасяли стоки чак до Виена, Цариград, Солун, Одрин, Родосто, Пирот и Охрид. Стрелчани се включват активно в Априлското въстание, което е жестоко потушено, а селото е опожарено. След Освобождението населението построява наново къщите си, нова сграда за училище, както и църква „Св. Неделя“.

В края на XIX и началото на XX в. Стрелча бързо се развива. Основните поминъци са скотовъдството и земеделието, както и розопроизводството, което заема важно място в икономиката. Добре развита е и търговията. В началото на XX в. в селото има валцова и амбалажна фабрика; фабрика за сода и лимонада; фабрика за преработка на лен; сушилни за плодове; 2 розоварни, 9 воденици, 6 тепавици и 1 дарак. Наличието на минерални извори е предпоставка за развитието на балнеотуризма още по онова време. Минералните извори се каптират и така се появяват първите хотели. На територията на общината има разкрити три находища на мине-

рална вода, които са богати с лечебни свойства.

Цялата история на Стрелча е преразказана чрез експозициите на

Исторически музей – Стрелча

Музейният комплекс се състои от реставрираните къщи на чорбаджи Нешо Грозев и Неделевата къща, където се намират експозициите.

Разходката в музея започва със зала „Археология“, която ни пренася хиляди години назад във времето. Тук са изложени находки от праисторията, ранно и късножелязна епоха, времето на траките и римляните, както и епохата на Средновековието. Акцент в залата са експонатите от **тракийската гробница Жабя могила**, проучена през 1976 г. от археолога Георги Китов. Тук може да видите каменния релеф на Горгона Медуза, изобразена върху акротерий от зелен вулканичен тuff. Друг ценен артефакт е релефът на лъв, който днес дори е върху герба на град Стрелча. Останките от тракийската колесница са изложени със сребърните апликации от конската амуниция. Впечатляващи са култовите фигурки, както и различните съдове.

От Средновековието музейните зали ни пренасят в периода на Възраждането. През 2023 г. експозицията е обновена по проект към Национален фонд „Култура“. Обособени са две зали: „Бит и духовна култура“ и „Търговия и занаяти“, а в предверието са отделени два къта, посветени на „изкушенията“ в Стрелча – виното, ракията, кафето и тютюнът. Тук можете да се запознаете и с колоритния стрелчански диалект посредством интерактивна стена.

В зала „Бит и духовна култура“ са показани основните поминъци на стрелчани в миналото и характерните ритуали в празничната обредност. Тук са представени овчарската дърворезба, част от която са стрелчанските писани хурки, различни обичаи като „месене на кваса“ и „напояване на пръстени“. Специално място е отредено и на традиционната стрелчанска сватба. Тук може да бъде видяна и подница с украса – глинен съд, в който е бил печен обреден хляб. А както знаем, без вино и хляб празник не бива.

В зала „Търговия и занаяти“ са представени основните занаяти, които се развиват в Стрелча, като въглищарство, кацарство и коларство, абаджийство, табакчийство, папукчийство, бубарство и пчеларство. В началото на XX век в района се отглеждат над 300 декара розови градини. Стрелчани наричат розовата си градина и самия розов цвят със звучното

националноосвободителните борби на българите през Възраждането. Стремелът за отхвърляне на османската власт и възобновяването на българската държава е свързана с обособяването на българската нация в пределите на Османската империя, чрез движение за новобългарска светска просвета и култура и борба за независима българска църква.

Известни български художници като акад. Стефан Иванов и Никола Образописов. Основен акцент тук са творбите на Мильо Маринов Балтов. Той е роден в Стрелча на 18.09. 1871 г. и е потомък на един от най-видните родове в Стрелча - Балтови. Мильо учи в стрелчанското училище. След двегодишно учителстване, през 1897 г. постъпва във втория випуск на Държавното рисувално училище в София, в курса на Ярослав Вешин. Още през 1901 г. започва да посещава като извънреден ученик школата по иконопис при Рисувалното училище. Това се оказва повратна точка в неговото развитие като творец. Своя талант Мильо Балтов посвещава основно на църковната иконопис. Негови икони могат да се видят в редица църкви в Пловдивско и Пазарджишко.

Храм-паметник „Св. Архангел Михаил“ в Стрелча е рисуван от Мильо Балтов, заедно с Господин Желязков. Може да се насладите на прекрасните олтарни икони, които показват най-доброто, създадено от двамата художници.

В **Неделевата къща** се намират залите за временни и гостуващи изложби. Колкото и често да посещавате Стрелча, там винаги ще видите нещо ново. Предлагаме и различни занимания за деца, които може да се заявят предварително.

Работно време:
8.30 - 12.00 ч.; 13.00 - 17.30 ч.
целогодишно, без почивен ден.
Телефон: 03532/3533
Meйл: museumstrel@abv.bg
www.strelchamuseum.com

Надя РОМАНКОВА – уредник в Исторически музей - Стрелча

Портрет на Невена Балтова,
нарисван от Мильо Балтов

име „гюл“, а розовото им масло се слави като много качествено. Затова в залата специално място е отредено на гюлханския казан, конкуми (съдове за съхранение на розово масло) и мускали. Експозицията проследява и развитието на търговията, като сред интересните експонати са механджийски и търговски тефтери, османски тапи за отдаване под наем на имоти, лични османски печати и др.

В българските земи възрожденският процес протича при господството на чужда политическа власт. Главната цел на тази епоха е била политически преврат, който отразява потребностите на българското общество, а именно Освобождението на България от вековния чужд владетел. За това в отделна зала е показано участието на стрелчани в

артефакти.
В зала „Художествена галерия“ са представени творби на

Храм-паметник „Св. Архангел Михаил“

Зала „Археология“

Зала „Бит и духовна култура“

ХИЖИ В СРЕДНА ГОРА

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ „ВОЙВОДЕНЕЦ“

Намира се в центъра на гр. Копривщица, в преустроената Пранжева къща, на 1021 м н. в., GPS: 42.636161°N 24.360185°E.

Сграда със запазена възрожденска архитектура с капацитет 32 места – шест стаи са със собствени санитарни възли и още два общи санитарни възела за останалите 3 стаи, локално отопление, бюфет. В близост има паркинг и заведения за хранене.

Исходни пунктове: ж.п. гара Копривщица – 12 км по асфалтово шосе
Съседни обекти: Културно-исторически забележителности на гр. Копривщица

За контакти: 0885 63 20 35 и info.teodor.angelov@gmail.com
Стопанин: БТС - София

ТУРИСТИЧЕСКА СПАЛНЯ „БОГДАН“

Намира се в близост до центъра на гр. Копривщица, в реставрираната Русекова къща, на 1021 м н. в., GPS: 42.6359594°N, 24.3586964°E.

Сграда във възрожденски стил с капацитет 25 места с общи санитарни възли и бани, отоплението е с ел. уреди. В близост има паркинг и заведения за хранене.

Исходни пунктове: ж.п. гара Копривщица – 12 км по асфалтово шосе
Съседни обекти: Културно-исторически забележителности на гр. Копривщица

За контакти: 0885 63 20 35 и info.teodor.angelov@gmail.com
Стопанин: БТС - София

ХИЖА „НАДЕЖДА“

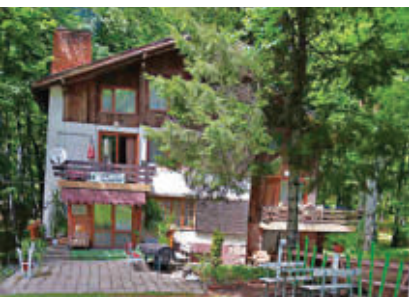
Намира се в м. Шиндара, дял Еледжик, Ихтиманска Средна гора, на 1024 м н. в., GPS: 42.387382°N 23.924951°E.

Сграда с капацитет 23 места, етажни санитарни възли и бани, локално отопление, две туристически столови с камини и кухня, храна по заявка.

Исходни пунктове: Разклонът на автомагистрала „Тракия“ в посока с. Мухово до м. Бачиите – 9 км и оттам вдясно още 8 км по асфалтово шосе; ж.п. гара Мирово – 2.00 ч.

Съседни обекти: вр. Бенковски – 0.40 мин., т. сп. „Яворица“ – 3.00 ч.

За контакти: 0896 80 02 30 и 0888 44 68 29
Стопанин: ТД „Еледжик“ – гр. Ихтиман

ХИЖА „СРЕДНОГОРЕЦ“

Намира се в м. Чемериката, в южното подножие на вр. Малък Богдан, Средна гора, на 1486 м н. в., GPS: 42.607061°N 24.509306°E.

Комплекс от сграда и седем сезонни бунгала (само за лятото) с общ капацитет 45 места, вътрешни и външни санитарните възли и бани, централно отопление с котел, туристическа столова и кухня, зала за тихи игри, аудио и видео техника, спортна площадка, електрическа скара, барбекю, телевизия.

Исходни пунктове: с. Богдан - 4.00 ч.; гр. Копривщица – 4.00 ч.; с. Старосел – 6.00 ч.
Съседни обекти: вр. Малък Богдан (1532 м н. в.) – 20 мин.; х. „Чивира“ – 40 мин.; вр. Богдан (1604 м н. в.) – 2.00 ч.; т.к. „Бяло камъне“ – 2.00 ч.; х. „Фенера“ – 3.00 ч.

За контакти: 0988 20 02 65 и 0893 96 96 95
Стопанин: ТД „Средногорец 96“ – с. Богдан

60 ГОДИНИ ОТ ПЪРВИЯ ПОХОД „ЕМИНЕ-КОМ“

През зимата на 1964 г. във Варна с официална церемония бяха посрещнати участниците в Републиканския зимен поход „Ком-Емине“. Алпинисти и първостепенници по туризъм от страната, в тежки зимни условия, с осъзната за онова време екипировка и липса на маркировка успешно финализираха на нос Емине.

Може би това е запалило ръководството и студентите на наскоро създаденото студентско туристическо дружество „Академик“ - Варна, което обединява студенти от ВИНС - Варна (учебно заведение с богата история), новосъздадените Медицински университет - Варна, ВМЕИ - Варна и техникума за подготовка на медицински сестри да погледнат сериозно на този примамлив маршрут.

И тук идва идеята за варненския вариант „Емине-Ком“. Ще продължа със спомените на Димитър Трифонов Димитров, на 86 години, водач на първия поход през 1964 г.

„Важното в първия поход бе неговата голяма гравитация, школата, която той беше за начинаещите. Трудно ни бе да отсеем участниците от многото желязци, което ни принуди да го проведем и в следващата година. Тази сила ни държи и досега, 60 години по-късно, и ни събира всяка година, като ни припомня интересни и курioзни случки. С бутилка с морска вода и кутия с черупки от миди, с кецове, впоследствие заменени с гумени цървули марка „Сила Ямбол“ преодоляхме немаркираните източни дялове на Стара планина и за 22 дни стигнахме до

връх Ком.

Силата на спомена ни събра на 6 и 7 юли тази година на нос Емине, където в тържествена обстановка, в присъствието на председателя на СТД „Академик“ Варна Димитър Календжиев и на ветерана на туристическото движение във Варна Любен Милков, в сградата на вила „Емона“, където финализираха всички участници в походите Ком-Емине. Там бе монтирана паметна плоча, посветена на 60-та годишнина на първия в България поход от нос Емине до връх Ком по билото на Стара планина.

Ето и участниците в първия поход: Генчо Спахиев - гл. ръководител и секретар на СТД „Академик“ - Варна; Димитър Т. Димитров - водач; Георги Цанков - техн. Ръководител; Веселин Русев - студент, лекар; Николай Порязов - спасител; Иван Николов - завеждащ „ентузиазма“; д-р Людмила Емилова Атанасова - днес известен диетолог; Тодор Пазвантски; Петър З. Петров; Анастасия Недушева; Николина Терзиева.

И отново спомените на Димитър Трифонов Димитров - Ханджията: „Не всички идват на ежегодните ни срещи, някои вече ги няма, но в нашите сърца завинаги ще останат красотите на Стара планина, добрината на хижарите, предизвикателствата на природата, климатът, удовлетворението от достигнатата цел“. И добавя: „Животът се измерва не с години, а с дирята, оставена след нас!“

Иван ТУЖАРОВ

БТС ОБНОВИ МАРКИРОВКАТА НА УЧАСТЪК ОТ ЕЗ

В средата на юли т.г. Сдружение „Български туристически съюз“ изпрати екип от маркировачи, които прочистиха и премаркираха изцяло отсечката от международния пешеходен маршрут ЕЗ от Шипченски проход до хижа „Бузлуджа“. Подновена бе лентовата маркировка и бяха сложени 25 нови табели, а старите бяха коригирани или отстранени. Част от маршрута бе напълно обрасъл и на практика непроходим, затова се наложи сериозно разчистване.

В подножието на вр. Малък Търсовец маркировачите срещнаха група ком-еминейци, отпратили се към далечната си цел – морето. Те бяха първите благодетелствани от свършената от екипа работа.

Иван ПАНКЕВ

Включете се в съвместната инициатива на БТС и школа „Привю“

„ГОРСКО КНИГОХРАНИЛИЩЕ“

Целта е да поставим къщички-библиотеки в хижите на Сдружение „Български туристически съюз“ и да насърчим четенето и споделянето на книги сред туристите.

Как може да се включите:

1. Дарете книги: Изпратете по куриер своите книги на посоченото място и до крайния срок на посочената дата! Всяка книга ще намери своето място в някоя от хижите и ще зарадва бъдещите посетители.

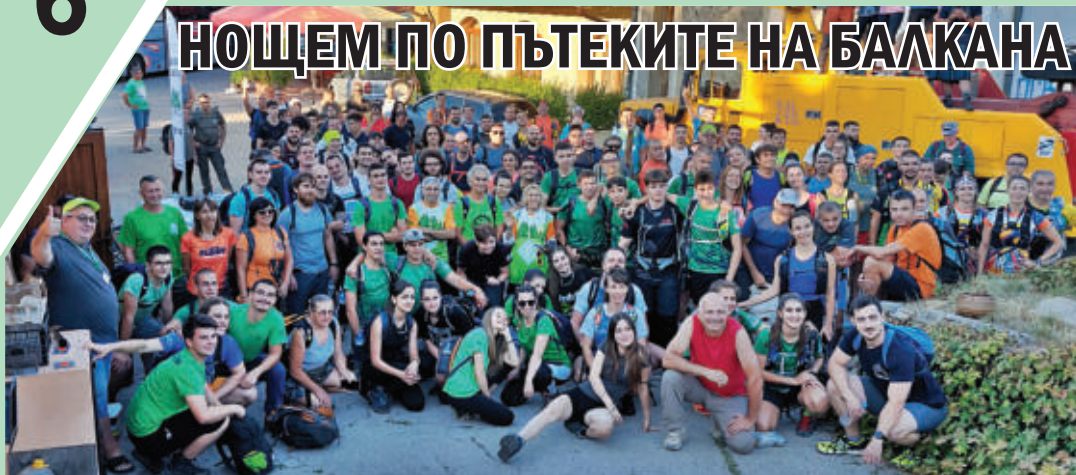
2. Споделете инициативата: разкажете на своите приятели и близки за „Горско книгохранилище“ и ги поканете да се включат.

3. Присъединете се към нас: елате на събитието, което ще проведем през месец септември и където ще се насладим на музикални изпълнения от артистите на школа „Привю“, както и ще споделим вдъхновяващи моменти заедно!

За подробности: <https://pp-itn.bg/gorsko-knigohranilishte-3006...>

НОЩЕМ ПО ПЪТЕКИТЕ НА БАЛКАНА

25-ият юбилеен Републикански нощен туристически поход „Верее 2024“ се проведе първия уикенд на юли. На старта в м. Предела – най-високата точка на Прохода на Републиката в Стара планина, застанаха стотици планинари от цялата страна – Стара Загора, Бургас, Варна, Велико Търново, Враца, Габрово, Гурково, Дупница, Казанлък, Килифарево, Кортен, Мездра, Нова Загора, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Самоводене, Севлиево, София, Чирпан, Шумен и с. Ягода.

Трасето е по билото на Балкана и е част от маршрута „Ком-Емине“ (Е-3), но в обратна посока. Последователно минава край хижите „Химик“ и „Грамадлива“, ски-база Грамадлива, гара Кръстец, хижа „Кръстец“ (първи подкрепителен пункт), хижа „Българка“, чешма Бабин Райкин чучур, връх Малък и Голям Бедек, ветропарк Бузлуджа, чешма Атово падало, хижа „Малка Бузлуджа“ (втори подкрепителен пункт) и по асфалтиран „панорамен“ път се стига до финала – най-високата точка на прохода Шипка (паркинга за автобуси).

По маршрута най-подготвените туристи преминаха 50 интересни километра през била и нощна гора, други стигнаха до х. „Бузлуджа“ – малка (38 км.), а малка група стигна до гара Кръстец. Ръководител на проявата бе

Даниел Йорданов, член на УС на ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора. Председателят на старозагорското дружество Георги Гачин участва в организацията на похода на контролния подкрепителен пункт на гара Кръстец.

Тази година БТС осигури купите за най-добре представилите се участници.

Купата „Най-бърз скороходец“ при жените завоюва 18-годишната Александра Мандаджиева от ЮТК при ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора. Тя премина трасето за 6 часа и 34 минути с най-добро време от всички. Купа „Най-бърз скороходец“ при мъжете грабнаха Венелин Вълчев и Ивайло Киров с време 7 часа и 42 минути. Наградата „Най-млад участник“ взе петнадесетгодишният Георги Георгиев от ЮТК при ТД „Сърнена гора“. 76-годишният Ради Милев от ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък бе удостоен с две отличия – купа „Най-възрастен участник“ и специална купа „Доайен на Нощен поход „Верее“, като участник и призьор във всичките 25 издания на похода. Отличието „Най-многобройна група“ заслужено взеха младежите от ЮТК при ТД „Сърнена гора“. Всички участници получиха тениски, грамоти и ваучери за пазаруване в Декатлон.

Александра МАНДАДЖИЕВА: ВАЖНО Е ДА СИ ПОСТАВЯМЕ ВИСОКИ ЦЕЛИ

Носителката на купа „Най-бърз скороходец“ при жените Александра Мандаджиева е на 18 години, живее в Стара Загора и е член на ЮТК при ТД „Сърнена гора“.

„Тази година ще бъда студентка в I курс в Тракийски университет – Стара Загора, специалност „Агрономство“, споделя Александра. От 16-годишна участва в различни походи, но в Нощния поход „Верее“ участвам за първи път“.

За първи път, а преминахте трасето най-бързо от всички?! Според Вас на какво се дължи това?

Ако не беше подкрепата на моите приятели Димитър

Желев и Антонио Иванов от ЮТК при ТД „Сърнена гора“ със сигурност нямаше да постигна този успех. Благодарение на тях през целия преход почти не усетих проблеми с тъмнината. Имаше физическа болка, но те ме насърчаваха и затова завърших похода. Участвах и заради предизвикателството да докажа на себе си, че мога. Гледан от Балкана, залезът беше много красив, изгрев не видяхме, защото финиширахме по тъмно. За мен това бе едно различно преживяване, каквото не съм изпитвала досега.

Какви са впечатленията Ви от нощния поход, които бихте

споделила с връстниците Ви?

Бих им казала, че беше доста трудно, но с воля и желание много може да се постигне. Важно е да си поставяме все по-високи цели, за да развиваме воля и характер, а чрез тях и успех в живота.

Ради МИЛЕВА: НОЩНИЯТ ПОХОД Е НАЧИН ДА ДОКАЗВАШ СЕБЕ СИ

Ради МИЛЕВ (76 г.) е активен дългогодишен състезател по планинско бягане и колоездене, ултра маратонец с няколко световни рекорда (711 км. в шестдневен ултра маратон; най-добро постижение в 48-часово бягане – 316 км.) в неговата възрастова група. Член е на ТД „Орлово гнездо“ – Казанлък. Тази година той взе купата „Най-възрастен участник“ в нощния поход.

Г-н Милев, вероятно Вие сте единственият участник във всичките 25 издания на нощен поход „Верее“. Каква е причината за това постоянство?

За мен това участие е необходимо и престижно. Десетина пъти съм печелил купата на поход „Верее“ в

годините, когато той имаше състезателен характер. Искам да отбележа, че тук не бягам за купи и награди, у дома имам около стотина награди от различни състезания. Тази година нощните звезди бяха невероятни и осветяваха пътя, така че компенсирах донякъде липсата на добра видимост в нощния преход.

За повечето хора основният мотив да преминат трасето нощем е удовлетворението за успешно завършеното изпитание. Разстоянието и деневелацията на маршрута са наполовина в сравнение с „Витоша 100 км.“ (планински ултра маратон и колоездене), едно от най-престижните състезания у нас. Най-труден е планински ултра маратон Pirin Ultra, който се провежда в Национален парк „Пирин“.

Какво бихте пожелали на младите хора, които имат желание да се занимават с подобни спортове?

Пожелавам на младите да поддържат добра физическа форма чрез съответна подготовка и много участия в походи и състезания, за да доказват на себе си и на приятелите, че могат да ги завършват успешно.

Даниел ЙОРДАНОВ: РАБОТИМ ЕКИПНО И СМЕ УДОВЛЕТВОРЕНИ ОТ СВЪРШЕНАТА РАБОТА

Даниел ЙОРДАНОВ е член на УС на ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора и член на УС на Клуба по пешеходен туризъм, втори мандат и в двете

Г-н Йорданов, най-напред бихте ли разказали нещо за себе си?

Още като ученици започнахме спонтанно да ходим по планини и хижи. Членувам в ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора от 1996 г. По-късно, когато създадохме семейство със съпругата ми, научихме децата ни да обичат планините и природата. И трите ни деца са спортували активно какво ли не – катерене, алпинизъм, ски, кънки, ролери... Съпругата ми също спортува, изкачвала е върхове в Хималаите (Ама Даблам и др.) По професия съм финансист със завършено висше образование.

Кога се включихте в управлението на ТД „Сърнена гора“?

Проблем със ставата на глезена ограничи посещенията ми в планините. Тогава реших да участвам в организационния живот на дружеството, защото това ми се отдава и ми дава възможност да даря нещо за общата кауза. Продължавам да вярвам, че колкото и идеалистично да звучат Алековите идеи след 129 години, те са валидни и днес. Нищо, че живеем в един доста различен свят на глобализация, интернет, меркантилизъм и затваряне в себе си. Просто трябва да се дава за общото благо и точно туризмът е мястото, където всеки може да го направи. Ако всички даваме по малко, ще се получи нещо голямо. За съжаление малко са хората, които мислят като мен.

В организационния живот на дружеството се включих през 2015 – 2016 г., после бях избран в УС на пешеходния клуб, а по-късно и в УС на туристическото дружество, вече втори мандат. Пешеходният клуб е най-големият в структурата на дружеството, а и в България – над 360 редовно отчетени членове. Работя като финансист в банковата сфера повече от 20 години, което ми помага и в дружеството. Във всяка организация всеки трябва да има представа за финансовото й състояние – какви са паричните потоци и как следва да се управляват така, че да се множат. Имаме огромното щастие и късмет през годините да имаме управници, които са мислили и мислели за туристическото дружество. Те са събрали определен капитал, от който днес се възползва дружеството. Ние също управляваме правилно, с подходящ мениджмънт, финансите на дружеството.

Разкажете за дейностите на ТД „Сърнена гора“.

Старозагорското дружество има 122-годишна история и традиционно провежда разнообразни дейности, свързани с туризма, спорта, обучението, изследването и опазването на околната среда.

Заедно с колегите ми от УС на ТД „Сърнена гора“ работим за доброто на всички членове и се надявам нашите туристи да оценяват това. Важно е да организираме значими прояви, с които да се представяме пред обществото, не просто да заведем група хора в близкия парк „Аязмото“. Дружеството има 10 клуба – Спортен клуб по ориентиране, Алпийски клуб „Железник“, клуб „Пешеходен туризъм“, Юношески туристически клуб, вело клуб „Зарата“, Спелео клуб „Саламандър“, клуб по воден туризъм ККК „Арзус“, клуб „Туристи ветерани“, клуб „Ски туризъм“ и хор „Средногорски звуци“. Част от клубовете ни са спортни и членуват в съответните федерации. Техни представители участват в състезания почти всяка седмица.

Обединява ни идеята да пребиваваме повече време в природата и да увеличаваме в това колкото може повече хора и най-вече деца и младежи. Особено се гордея с нашия Юношески туристически клуб (ЮТК), който отскоро се обособи като самостоятелен в структурата на дружеството. В него членуват над 70 младежи, той е сред най-големите в страната. Всяка година младежите участват в множество прояви, сред които Ботевия поход, прегледа на язовир „Копринка“, нощния поход „Верее“ и др.

За мен е удоволствие да общувам с хора, които милеят за планината и природата, които са готови да дадат за тях нещо от себе си. В дружеството работим екипно и изпитваме удовлетворение, когато сме си свършили добре работата и сме привлекли нови хора за активен отдих сред природата. Работим на принципите „Прави каквото трябва, пък да става каквото ще“ и „Сговорна дружина планина повдига“. И тук не става дума за саможертва, а за вътрешна потребност.

Приятно е и усещането за колективен успех, пример за който е Нощен поход „Верее“ – всяка година участниците се увеличават. Това ни дава увереност, че проявата е правилно замислена още преди 25 години и че има бъдеще. Походът няма състезателен характер, само най-добре представилите се получават купи. Трасето, което е част от маршрута „Ком-Емине“, минава през пресечени терени с над 1600 м положителна деневелация (всички изкачвания сумарно). Тазгодишната победителка Александра Мандаджиева постигна най-доброто време – 6 ч. и 34 минути, или средно 8 км. в час, което на практика си е планинско бягане. Тя отдава успеха си на подкрепата от „пейсърите“ Димитър Желев и Антонио Иванов от ЮТК при ТД „Сърнена гора“, които няколко пъти са минавали трасето. Александра участва за първи път в нощен поход, но вече е участвала в редица ултра маратони по планинско бягане и има потенциал за развитие.

Какви съвети бихте дали на хората, които тепърва имат намерение да се включат в нощния поход?

Да са готови да излязат от границите си на комфорт. В ежедневието живеем в омагьосан кръг – от дивана пред телевизора вкъщи към стола пред компютъра в работата или вечер на маса в заведение. Предизвикателство към себе си е да вземеш раницата и да поемеш по планински пътеки нощем. А за близо 50-километровия маршрут са необходими физическа подготовка и издръжливост, подходяща екипировка и най-вече удобни (разтъпкани) обувки. Особено важно е туристът да е наясно какво му предстои и да няма особени заболявания.

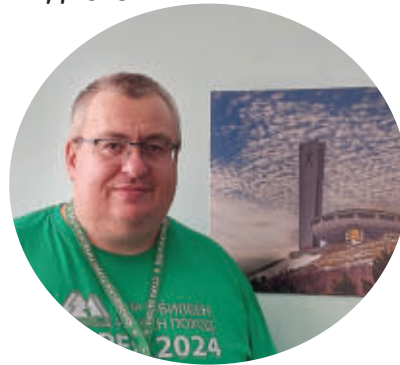
Какви други интересни прояви на дружеството бихте посочили?

Искам да подчертая, че с годините сме изградили добре стикован екип при организирането на проявите. Разпределяме си задачите, координираме работата с председателя и с изпълнителния секретар на дружеството. Помагат ни членовете на УС и дейни хора от дружеството, които сами се включват в организациите. Имаме богат годишен календарен план, а пред обществото се представяме с големи и интересни прояви, като Нощен поход „Верее“, Детски зимен празник на поляната пред хижа „Бузлуджа“ (350 деца), Ботев поход, Великденски детски спортен празник, вело състезания, купа по ориентиране „Сърнена гора“, ски-рали „Сърнена гора“, Алпинида за купа „Сърнена гора“ на Мальовица и др.

Накрая бих искал да се обърна с апел към туристите в България:

ТД „Сърнена гора“ търси доброволци за маркиране (по установените стандарти) на трасето на Нощен поход „Верее“, което е част от Е-3 и „Ком-Емине“. Ние ще поемем част от транспортните разходи. Каним доброволци, готови да отделят част от времето си за благородното дело да прочистят с лозарска ножица примерно половин километър от някой маршрут или да положат по него маркировка. Доброволческата акция ще се състои през тази есен.

интервю на Петя ИВАНОВА

„Нашият Дунав – Силистра 2024“

ЗА ЖИТНАТА РЕКА В ДОБРУДЖА, СУХОРЕЧИЕТО И ВЕЧЕРНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ КУПОН

Дами и господа от различни възрасти – туристи от 14 друщества в страната: Севлиево, Варна, Разград, Добрич, Плевен, Габрово, Павликени, Велико Търново, Стара Загора, Поморие, Борово, Велики Преслав, Дулово участваха в поредната Национална туристическа проява „Нашият Дунав – Силистра 2024“. Като рой – малко повече от фатален брой, бяха дружествата гости тази година, без да броим домакините – организатори от ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра. Неговият председател Виолета Атанасова приветства над стотината гости при посрещането им на разклона за село Кайнарджа, край паметника на Димитър Дончев-Доктора и на съратниците му революционери – борци за освобождението на Добруджа в периода 1918-1940 г. Организаторите бяха подготвили пет пъти и за всеки турист – поднесена на тепсия специално подобрена дъхавка кайсия – нектар-символ на Крайдунавска Добруджа.

След тържественото начало, съпътствано с традиционната обща снимка, започна предвиденото в програмата предизвикателство чрез откритата преди по-малко от три години екопътека „Крановски скален лабиринт“. За нея разказа предварително Христина Тодорова – кметски наместник на някога голямото село Краново. С нея и на община Кайнарджа помощ бяха осигурени необходимите условия – паркинг, питейна чешмяна вода и сърдечно посрещане по жътвено време. Предизвикателството продължи около 3 часа и завърши с импровизиран пазар на местен производител на пчелен мед. То даде възможност да се надникне в един свят, обитаван вероятно още от праисторическото време в район, който днес наричаме Сухоречието. Дълг е 65 километра, считан като начало от Силистренска област и преминаващ през Добричкия регион, за да стигне до Варненския край. Някога през него е текла мощна река. Днес край чудноватите скали също върви река, но от житни блокове, а над

нея растат слънчогледи.

Ако се съди по споделеното в социалните мрежи, окото на всеки от фотоапаратите е запечатал влизане във „Вратата“ и провиране през „Двете брачни халки“. В споменика е влязъл моментът за съизмерване с природно образувание като „Цитаделата“ и от почудата как природата е изградила неговата посестрима „Спятията“. Всички туристи не пропуснаха да се качат на техния събрат „Кораба“ и усетиха атмосферата на „Двуетажната пещера“. Посмелите и без страх от височини изкатериха високата, добре укрепена дървена стълба, за да се изкачат и слязат в пространството между двете нива на екопътеката.

Домакините спазиха обещанието си „тази година да няма комари“ – участниците помнят „случката с ципокрилите“ миналото лято по екопътеката край Природен резерват „Сребърна“. Както се казва, „почти се заклеха“, „някой следващ път като дойдете, може да има и други предизвикателства, които да допълват първата екопътека в област Силистра в Сухоречието. Осъществяването ѝ преди три години бе стъпка към изграждане на бъдещ парк, който включва и други туристически пътеки по поречието на Суха река в общините Добричка, Тервел и Крушари. Идеята на инициаторите от Българска асоциация за селски и екологичен туризъм (БАСЕТ) бе той да прерасне в трансграничен българо-румънски ландшафтен парк „Суха Река – езеро Олтина“, което се намира на само на 5 км разстояние в северната ни съседка“.

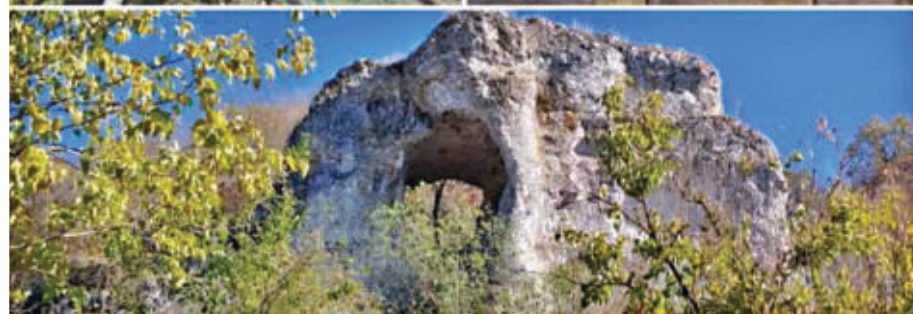
Крановското изпитание с основни водачи в tandem Йордан Георгиев и Янка Георгиева, които предварително бяха обходили маршрута, завърши край единственото в селото „заведение“ – кой на бира, кой на сладолед. Продължението на събитието бе в общинския център село Кайнарджа. Повод за посещението му бе 250-ата годишнина от Кючук-кайнарджанския договор, с който завършва войната между Руската и Османската империи през 1774 г. България е член на Европейската мрежа „Места на мира“, която обединява населени места в седем страни, където са подписани мирни договори след войни между държави и империи.

Марияна Проданова – уредник на Туристическия посетителски център – музей, който се намира

на територията на посветения на догвора Историко-мемориален комплекс, представи ретроспекция на събитията от преди два века и половина. Тя разказа за актове на местната изпълнителна власт от края на по-миналия век до днес, свързани с изграждането през 1892 г. на действаща и днес чешма с 42 корита, с последващо обновление през 1942 г. Също и за няколко паметни плочи, първата от които е поставена за 200-годишнината през 1774 г., когато започва обособяване на парка край чешмата – в

настоящия му вид той е създаван в продължение на повече от двадесет години. В своя пореден шести мандат кметът на община Кайнарджа Любен Сивев разширява възможностите парка да бъде един от двата в област Силистра, които да заслужат вниманието на туристите и на подрастващите. Всяка година обектът се посещава от над 3 000 души. Другият парк е Мемориален комплекс с интерактивен музей при „Военна гробница 1916, село Шумени, Тутраканско“. Гостуването на участниците в туристическия сбор в Кайнарджа не е първо по рода си, защото в създадената преди 80 години т.нар. Златна книга четем, че по подобен повод – предишно гостуване в Силистра, туристи от няколко друщества са били тук и през 2009 г.

От Йордан Георгиев – член на ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра, който ден преди проявата бе водещ на научната кръгла маса на тема „250 години Кючуккайнарджански договор“ гостите научиха, че преди по-малко от двадесет години е поставено началото на **Алея на пълководците** с изграждане на паметник на Екатерина Велика (под него е монтирана паметна плоча за актуалната юбилейна годишнина), а впоследствие и на фелдмаршал граф Пьотър Румянцев. От 2001 г. насам комплексът е домакин на Регионален фолклорен събор „Край чешмата – под върбата“. Споменато бе, че преди няколко месеца буря отнесе няколко стари дървета в парка, но

местната власт е възстановила представителния му вид и продължава да създава нови кътове за отмора. Попълнение има и в комплекса от сувенири в музея, като най-новият от тях е монета от месингова сплав със стилизирани изображения на герба на общината и на чешмата в частта ѝ с двата основни чучура.

Домакините от Силистренското дружество се ангажираха с още две обещания – догодина да осъществяват проявата „Нашият Дунав“ на територията на община Алфатар, в която също има разклонения на Сухоречието. За това вече има покана от кмета на общината Янка Господинова. Второто обещание бе да осигурят преход в комбинация с „винен тур“ отново в Кайнарджа. Там в процес на завършване е сграда с часовник, която е дегустиционен център на местната винарска изба и една от малкото по рода си в област Силистра. Тя е част от т.нар. Карта за вино туризъм в Североизточна България. Посещението в Кайнарджа завърши с подаръци за всяка група, връчени от името на местната изпълнителна власт.

Вечерта „Нашият Дунав“ приключи с традиционно тържество в ресторант в кв. Деленики, между град Силистра и село Айдемир.

Както винаги, от Силистра всички гостуващи друщества си тръгнаха с подаръци: тази година със специален плакет, както и с по две песнопойки, издадени по поръчка на ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра. Подобна бе връчена на домакините като жест от гостите

от ТД „Белите брези“ – Борово. С песнопойки се „снабдиха“ и отговорилите правилно на въпроси от традиционната викторина, подготвена от Галина Узунова, на която участниците дължат и осигурените за проявата кайсии. Специални награди имаше и за победителите в конкурса за най-добро изпълнение на ръченица. А както е известно, надиграването в живото, семейството и на сцената винаги е интересно и не толкова значимо е кой е победителят, а самото преживяване, възторгът и радостта да си в компанията на хора от своята порода.

Библейското твърдение „В началото бе словото“ бе спазено, но при туристите след първия завой по маршрута и най-вече след втората рация вечер актуални стават популярни песни и танци от различни периоди и музикални класации. Е, след изнурителния в жегата поход силите не стигат купонът да продължи „чак до зори“, но и няколкото часа са достатъчни, за да потвърдим, че ние, българските туристи, имаме необходимост от срещи в страната. След Силистра идва ред на Разград за опознаване на Лудогорието, да се готвят по календара Плевен, Павликени, Айтос, Троян... И така до 14 декември в старопрестолния град Велико Търново, където по традиция ТД „Трапезица 1902“ предлага съвместно посрещане на новата година с туристи от цяла България.

Йордан ГЕОРГИЕВ

ТРИДЕСЕТ ГОДИНИ „ПО СЪПКИТЕ НА АПОСТОЛА“

На 12 юли т.г. за тридесета поредна година в Плевен бе дадено началото на Националния поход „По стъпките на Апостола“. Преди старта участниците се събраха пред паметника на Васил Левски в центъра на града и положиха цветя в знак на признателност. Това е традиционен ритуал за откриване на похода, преди групите да потеглят по различни маршрути през Балкана. Финалът бе на 18 юли - рожденият ден на Васил Левски в родния му град Карлово.

Общо 250 участници, от които 68 ученици, тръгнаха по стъпките на Левски тази година. Това бяха представители на градовете Плевен, София, Карлово, Никопол, Пловдив, Варна, Видин, Велико Търново, Ямбол, Несебър, Асеновград, Тетевен, Ябланица, българи, живеещи в САЩ, Англия, Австралия, Австрия, а за първи път - и сърби.

Участват и българи, които живеят в САЩ и Англия, но за пореден път са част от националната инициатива, съобщи д-р Галина Цветкова, председател на Общинския комитет на Сдружение „Васил Левски“ и ръководител на похода. „Това, което походите дава на децата, е съчетанието на чудесна природа с много трудности в Централен Балкан, с метеорологичните изпитания на времето, възпитаването на взаимопомощ, себеопознаване, вяра в собствените сили, другарство, усещането за принадлежност към общност от съмишленици“, каза при официалното изпращане на походниците д-р Цветкова. „Походът учи не само на патриотизъм, но и на другарство, на желание да се направи нещо за обществото, да се развива България като процъфтяваща държава“, каза още тя.

„Като никой друг Левски обладава най-добрите качества на българското племе. В него трепти реформаторския замах на Борис Първи, историческата решителност на Симеон Велики, себепристрастията на богомилите, дръзновението на Ивайло, екзалтацията на Паисий, гордостта на Раковски. Поклон, Апостоле!“. С тези думи към събралиите се пред паметника на Левски се обърна Васил Копчев - почетен председател на Общински комитет „Васил Левски“ - Плевен и инициатор на похода.

Осем лъча в състав от 17 до 77 участници потеглиха на датите 13, 14 и 15 юли, преминаха по различни маршрути в Стара планина и пристигнаха в Карлово на 18 юли. Там те бяха посрещнати от кмета д-р Емил Кабаиванов и общински съветници и участваха в тържествата, посветени на 187-ата годишнина от рождението на великия българин. Най-възрастният участник в похода бе 79-годишният наследник на Васил Левски - Васил Чардаклиев, а най-малките участници бяха на възраст малко над две годишни, една от тях бе внучката на ръководителката на похода д-р Галина Цветкова.

За първа година по време на прехода Балкана бе огласен от изпълнения с гайди и тълпа на ученици от Националното училище по изкуствата „Панайот Пипков“ - Плевен, които бяха сред участниците.

Националният поход „По стъпките на Апостола“ бе осъществен с финансовата подкрепа на Община Плевен, Български туристически съюз, който осигури изработването на тениски за участниците и ТД „Кайлъшка долина“ Плевен, което осигури водачи и грамоти. С лични дарения на доц. д-р Венци

Росманов, д-р Галина Цветкова и възпитаници на Математическата гимназия от випуск 1979-а бяха подпомогнати ученици за разходите за нощувки по време на преходите.

За първи път през Балкана премина и новото везано знаме на похода, направено по идея и със средства на участници в него. Идеината реализация е факт благодарение на финансовата подкрепа на участници в похода от София, Варна и Карлово. На знамето са изписани мисли на Апостола, началната година на похода - 1995-а, отбелязано е и неговото тридесето издание.

На 18 юли в Национален музей „Васил Левски“ в Карлово походниците връчиха копие на портрета на Данаил Попов като подарък от едноименно средношколско обединение.

За първи път песента на похода „Небе в очите“ по музика на Георги Милиянов и текст на Десислава Софранова бе изпълнена при откриването му на 11 юли пред паметника на Васил Левски в Плевен. Тя прозвуча и на площада в Карлово, след тържественото посрещане на походниците от кмета на града. А пък те му връчиха шалче, каквото носят по маршрутите през Балкана.

ФЕСТИВАЛЪТ НА МАЛЪОВИЦА ПРЕВЪРНА В ИСТИНСКИ ПРАЗНИК

►► от 1 стр.

Изключителен интерес предизвика лекцията, придружена с демонстрация, на парамедиците Милена Делянова и Христина Йосифова от Сдружение „Академия Първа Помощ“. Те предоставиха изключително полезна информация за това как да окажем първа помощ на пострадали при различни инциденти в планината.

Атрактивна бе и презентацията на ТД „Боерица“ - с. Владая на тема „Как се управлява едно модерно туристическо дружество“. Председателят на дружеството Димо Христов и Петя Николова - член на УС на ТД „Боерица“ разказаха за добрите съвременни практики на управление, за мисията, организацията, акцентите и направлението за работа, целите и перспективите за развитие на ТД „Боерица“ - с. Владая. В края на презентацията председателят на БТС Венцислав Венев посочи, че „ТД „Боерица“ е еталон за това как трябва да работят дружествата, за да бъдат конкурентоспособни и полезни за обществото. Добре би било настоящата презентация да бъде разпространена до всички туристически дружества, като модел за работа. Дружеството е пример и за дигитализацията на дейностите.“

Изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров подчерта, че презентацията на ТД „Боерица“ - с. Владая ще бъде част от подготовката за семинарите с туристическите дружества тази есен като пример за добри практики.

В отговор Димо Христов изрази готовност

владайското дружество и помага по всяко включително и за въвеждане членска карта, каквото в ТД „Боерица“.

Повече подробности за ТД „Боерица“ - Владая, „Академия Първа Помощ“ публикуваме в материал с брой на в. „Ехо“ и в по-нататък страницата на БТС.

По време на фестивала бяха организирани по маршрути през Страшното

водачи от ТД „Боерица“ - Владая, поход с изкачване на връх Малина.

Като паралелно събитие в Малъовица се състоя Алпийска 2024, организирана от Сдружение „Железник“ при ТД „Сърне Загора“.

За доброто настроение на допринесоха изпълненията на хорове „Планинска Апостолов“ - Петрич и Мъжа „Вежен“ - Тетевен.

Вечерта на предпоследния ден на забавна програма и том награди и ваучери, предстои следвана от Вечер на таланта, преобладаваха певческите изкуство. За веселото настроение водещата на вечерта - изкуствен продуцент Веси Бонева.

Събитието премина успешно на усилията на оперативния състав на администрацията на БТС, както и ищаб от доброволци: Атанас Комендант, Минчо Денков, Николай, Кевин Акад, Жулиан Първолеа Илиева. А за всички участници се погрижиха Ангелов от Копривщица с пети тиган“.

Призакриването на събитията на БТС връчи грамоти на фестивала.

СПАСЕНИЕ ОТ ЖЕГАТА В ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН

Въпреки горещините и опасностите, свързани с тях, и не само за пътуващите с влакове на БДЖ, походите на туристи от ТД „Кремиковци“ и част от певците на хор „Планинска песен“ до х. „Васил Левски“ в Централен Балкан се състоя. В него се включиха 14 души от различни възрасти, четири от които бяха деца. Обединяваше ни любовта към планината и надеждата

за спасение от летния зной.

Тръгнахме от северния край на Карлово по т.нар. магарешка пътека. С чести почивки и впечатляваща консумация на вода преборихме стръмния и осяян със силни участък до местността Баража. После стана по-леко, следвахме лъкашущата в гората река, ту буйна и разпенена, ту кротко ромоляща, и брояхме живописните мостове по пътя. След няколко часа, с хубава почивка за похапване на х. „Балкански рози“, към 17:30 часа пристигнахме и се настаняхме в хижа „Васил Левски“. Някои отскочиха до „Малкото пръскало“, красив водопад на около 15 минути път нагоре. Най-младият ентузиаст в групата на децата Илиан Тонев се гмурна сам в езерцето под водопада.

След заявената предвари-телно вечеря, напук на междувременно повишените цени, никой не искаше да си ляга. Спретнахме си купон пред хижата с букет от популярни туристически песни. Веселието създадохме мелодиите на неизменната китара на Никола Кръстев и неговия репертоар, в който всички планини бяха почетени по достойнство. Получихме овации от младежите на съседните маси, имаше и танцуващи двойки по моравата.

На сутринта крачката на

обратно ни спореше - сравнително бързо слязохме надолу. В една от почивките децата успяха да погледят в реката, а Илиан отново се прояви - преплува „Казаните“ - два впечатляващи вира по Стара река. Разгледахме водопада Сучурум - местна забележителност, а около него си почиваха много хора от Карлово.

По идея на децата в групата ни гостувахме за около час в двора на техен приятел от Карлово. Гостоприемното семейство на Тания и Стоян Янкови ни почерпи с освежаваща и приятна на вкус домашна лимонада. Маргарита Шидерова от нашата група успя да разгледа нов обект в музейните забележителности на Карлово - църквата „Куршум джамия“, построена през 1492 г. и наскоро отворена за посещение. Пътуването до София с пътнически влак се оказа най-тежкото изпитание, защото трябваше да сменяме влака, за да не спим на гара Искър. За сметка на това поляхме и веселихме пътниците в общия и единствен вагон в продължение на часове.

Така, без инциденти и травми, задружно преминахме по стръмния и нелек път. Без пререкания и мрънкане, а с шегички и закачки! Това отново доказа колко обединяващо е туристическото дело и как всички можем да работим за обща кауза. Усмивките по лицата и благодарността на участниците бяха най-голямата награда и стимул за водачите!

Петя СТЕФАНОВА

ПО КОМ-ЕМИНЕ В ДЕВЕТ ОТСЕККИ ЗА ТРИ ДНИ

От 5 до 7 юли т.г. се проведе Деветият пореден поход „По Ком Емине за три дни“, организиран от ТД „Старопланински турист“ - Етрополе, със сътрудничеството на ТД „Узана“ - Габрово, ТД „Руен“ - Пловдив и ТД „Бачо Киро“ - Дряново. Както и досега, целият маршрут Е-З в българската му част бе разделен и преминал на девет етапа от отделни групи в рамките на три дни. В него взеха участие 71 туристи, които с ентузиазъм и добро настроение покриха цялата дължина на маршрута. Походът премина при слънчево и топло време, добра организация и реализиране на отделните етапи. Той допринесе за много положителни емоции, спомени и добри приятелства между участниците.

Тазгодишните водачи в отделните етапи бяха: Етап 1- Стефан Стойчев; Етап 2 - Цветан Стефанов; Етап 3 - Цанко Нинов; Етап 4 - Здравко Дошков (ТД „Руен“ - Пловдив); Етап 5 - Христофор Христов (ТД „Бачо Киро“ - Дряново); Етап 6 - Емил Кирилов; Етап 7 - Пламен Петров (ТД „Узана“ - Габрово); Етап 8 - Григор Мишев; Етап 9 - Георги Павлов.

Проявата бе осъществена с подкрепата на Община Етрополе, за което ние, туристите от ТД „Старопланински турист“ изказваме искрена благодарност.

Повече информация на <https://www.facebook.com/staroplainskiturist>

ЩА СЕ ЗНИК ЗА НАРИТЕ

жество да съдейства
всякакви въпроси,
създаването дигитална
квото вече съществува

ности за презентациите
– Владая и Сдружение
рва Помощ” ще
материали в следващ
в постове във Фейсбук

а фестивала бяха
походи до хижа
нчево езеро, кръгови
ното езеро. Планински
– Владая организираха
хх Мальовица.

е в дните на фестивала
Алпиниада „Мальовица
от СНЦ Алпийски клуб
ърнена гора” – Стара

е на гостите на festa
ята на туристическите
ка песен”, „Иван
Мъжка вокална група

дния ден бе посветена
томбола с предметни
оставени от спонсори,
а талантите, в която
еското и танцовото
настроение допринесе
известната певица и

спешно благодарение
тивното ръководство,
ративния персонал в
то и на Комендантски
Атанас Бодуков –
Денев, Константин
Жулиета Стефанова
А за изхранването на
грижи екипът на Шеф
а с прочутия „Юнашки

обитието ръководството
на участници във

ДЕТСКО-ЮНОШЕСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ КЛУБ В ДРЯНОВО С ПОГЛЕД В БЪДЕЩЕТО

В Спортно-туристическо дружество „Бачо Киро” – Дряново има шест клуба, три от които работят основно с деца. Пещерният клуб подготвя кадри за пещерно спасяване, ежегодно се провеждат курсове за млад пещерник и пещерник. В спортния клуб по ориентирание „Бачо Киро” тренират над 20 младежи и активно участват в почти всички състезания в страната.

В Детско-юношеския туристически еко клуб (ДЮТЕК) членуват 52 деца, има трима треньори и двама ръководители. Клубът участва във всички спортно-туристически игри и национални походи. През 2024 г. бяха организирани и два лагера – край пещера Орлова чука и край язовир „Копринка”.

В Националния поход „По пътя на Ботевата чета” от Козлодуй до Околчица се включиха 50 деца от Дряново, които демонстрираха сила, знания, енергия и най-вече дисциплина. Те завоюваха шест плакета в състезанията в различните категории и доказаха, че са сред най-подготвените участници в похода.

Особена гордост за Дряново е завоюваният от ДЮТЕК приз „Кристален еделвайс” в комплексното класиране в ХХ-я Национален преглед на туристическите умения и сръчности за учащи, проведен тази година край язовир „Копринка”. Там нашите деца и младежи показаха, че са най-подготвените сред всички отбори участници. Безспорен принос за успехите имат секретаря на дружеството Митко Сираков, Анелия Петрова, Даниел Илиев, треньорите Генчо Йорданов и Илия Илиев и капитана на отбора Павел Колев. Ръководството на СТД „Бачо Киро” искрено им благодарят за всеотдайността, храбростта и показаните умения. И не на последно място благодарят за добрата организация от екипа на Български туристически съюз!

Анелия ПЕТРОВА

СЕМЕЙСТВО СТАНОЕВИ ПРИТЕЖАВА СЕДЕМ ЗЛАТНИ ЗНАЧКИ

Сред участниците във втората среща на носителите на златни значки в НД „Опознай България – 100 НТО” в Мальовица бяха и семейство Станоеви, които притежават общо седем златни значки. Това са: Боян Станоев (39 г., баща и съпруг) с две златни значки (2021 и 2024 г.), както и значка в Движението „Покорител на десетте планински първенеца”; неговата съпруга Евелина Станоева (37 г.) с две златни значки (2021 и 2024); синът Калоян Станоев (5 г.) с две златни значки (2021 и 2024) и по-малкият син Симеон Станоев (1 г.) – златна значка (2024).

Благодарение на родителите си Боян Станоев от ранна възраст е възпитан в любов към българската природа, култура и история. По професия е програмен мениджър и се грижи за успешното изпълнение на проекти от идея до реализиране. Работил е в сферите на земеделието, финансите, телекомуникациите и информационните технологии в Северна Америка и Европа и в други части на света.

Евелина Станоева е транспортен инженер и финансист и работи в Световната банка с успешни проекти по цял свят.

След Боян 20 години работа в САЩ, където наред с академични и професионални успехи се разпалва и любовта му към родината. С Евелина имат 9-годишна презокеанска връзка, свързана с прекрасни приключения из България и по света. Големият им син Калоян се ражда през 2019 г. във Вашингтон и в разгара на пандемията

решават да се върнат в България. Откриват, че Калоян обича да се вози в автомобил и от родната къща на Васил Левски в Карлово започват да обикалят 100-те национални туристически обекта. Преоткриват много кътчета на родината и решават да се преместят в България. През 2023 г. се ражда вторият син Симеон – нека и той да види красотите на България, а пък родителите и батко му отново да се насладят на някои места.

„Останах очарован от Средновековната крепост Мезек и тракийската гробница там, но и от отношението на персонала, удобствата и интересните занимания за цялото семейство. Любим обект ми е и Рилският манастир, защото като обект той съчетава изключителна култура, история и природа. Мога да прекарам с удоволствие цял ден в Археологическия музей в София”, споделя Боян.

Евелина много харесва Кристална зала „Родопски кристал” в Мадан и слушането на приказки на рибари в Етнографски музей „Дунавски риболов и лодкостроене” в Тутракан.

Калоян остава доста впечатлен от възможността да си направи глинена монета в крепостта в Ахеологически резерват „Абритус” край Разград. Като дете, което обича изкуствата, много добре се е почувствал в галерията на Владимир Димитров Майстора в Кюстендил. А в планетариума в Димитровград си заляпя съзвездieto „Голяма мечка”.

„За Симеон специален остава първият посетен обект, а именно Военноисторическия музей в София, който посетихме на 6 май и военните оркестри изпълниха приятни маршове. Също така той се запозна с четири исторически български столици в един ден, без спазване на хронология – София, Плиска, Царевец и Велики Преслав.

Като основна препоръка към туристи с деца бих предложил да търсят информация предварително, защото така ще получат актуална информация, която помага за логистиката. А за БТС и обектите огромната ми молба е да продължат усилията за достъп за хора в неравностойно положение. Направих страховити тренировки с детската количка. Особено ме озадачи липсата на връзка и достъп до Ботаническата градина в иначе красивия дворец в Балчик”, споделя Боян Станоев.

ПЕЩЕРЕН КЛУБ „СТРИНАВА” ОБУЧАВА МЛАДИ ПЕЩЕРНЯЦИ

В края на юни т.г. приключиха занятията в курса „Млад пещерник”, организиран от пещерен клуб „Стринава” при СТД „Бачо Киро” – Дряново. Обучението бе напълно безплатно, като средствата бяха осигурени от бюджета на СТД „Бачо Киро”. В курса, започнал в началото на ноември 2023 г., се включиха 15 деца на възраст от 12 до 17 години. Те усвоиха техники за проникване в хоризонтални пещери, запознаха се с принципите за създаване на карта на пещера и с основни техники за придвижване по въже в пропасти пещери. Научиха колко е важно да работят в екип, как да бивакуват на открито и как да оказват първа помощ в пещера.

По време на курса участниците слушаха лекции за живота на прилепите от доктор на науките Хелиана Дундарова. Присъстваха на експедиция на учени от Чехия, които изследваха прилепите в пещера Андъка. Тази година курсистите участваха в националния пролетен събор – експедиция „Орлова чука” през април и в СпелеоЛаб-Ракитово през юни, където премина част от практическия им изпит.

Децата споделят, че пещерното дело ги е научило да вярват във възможностите си, да бъдат по-отговорни към природата и да помагат на другите.

ПК „Стринава” благодари на ръководството на СТД „Бачо Киро” за подкрепата при реализиране на всичките му инициативи. Клубът благодари и на всички деца, завършили курса, за тяхната всеотдайност и любопитство, за тяхната смелост да опитат нещо ново и различно.

Предстоящи събития за ПК „Стринава” са пещерна експедиция „Хотница” през август, състезание за деца по пещерно-приложни дисциплини в пещера „Бачо Киро” за периода от 6 до 8 септември 2024 г. и стартиране на нов курс „Млад пещерник” през октомври тази година.

Цветелина ТЕРЗИЕВА

ОБЯВА ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „РОДОПЕЯ”, СЪВМЕСТНО С БТС ОРГАНИЗИРАТ

III-ти открит турнир по
ускорен шахмат

**YAGODINA
OPEN 2024**

на 31.08 и 01.09.2024 г.
в с. Ягодина, обл. Смолян

За повече информация и
записвания:
тел. 0876360099 –
Стелияна Брезалиева
имейл: yagodinaches-
sopen@gmail.com

ХИЖА „МАЛЪОВИЦА“ НАВЪРШВА 90 ГОДИНИ

Днес, когато прекратите прага на един от най-посещаваните алпийски домове в нашите планини, може да бъдете спокойни, че ще намерите истинско планинарско гостоприемство. Ще ви приемат с усмивка и с готовност ще се погрижат за вашето добро настроение. Ще ви осигурят необходимите условия за отход, за да можете на утрешния ден да продължите по набелязаните пътеки или да тръгнете по отвесните стени на най-любимите си маршрути на Маловица, Злия зъб, Двуглав, Иглата, Ушите... Да! Сега е така.

Замисляли ли сте се какво е било тук преди 90 години? Тогава, когато тук първопроходниците в нашия най-алпийски район не само в Рила, но и във всички наши планини, са разпъвали за първи път алпийско въже, забили са първия железен клин в гранитната скала на околните върхове. Този прощъпулник е станал още в средата на 20-те години на миналия век. Често съм се замислял за това и когато разговарях с почти всеки от онова поколение, и когато прекарвах дни и нощи над пожълтелите страници на вестници и списания, за да проследя зараждането и развитието на българския алпинизъм. Възхищавал съм се на хората, които през 1934 година в един студен и дъждовен ден са намерили подслон под една наклонена скала, на 2520 м н. в. И както са си говорили, някой поставил камък встрани. Последвали го останалите и от двете страни на камъка издигнали каменни стени, без вар и хоросан. И станало чудо. В подножието на красавицата Орловец, Злия зъб и Камилата изникнал първият заслон в Рила. После на „Входа“ с алпийските чукчета изчукали три букви **„БАК“** - **Български алпийски клуб**. Той още стои на това място, а целия район около това заслонче хората са нарекли със същото име - „БАК“. Аз не знам по-красиво място в българските планини от това **„Райско кътче“**...

В същата 1934 г. пернишки туристи от дружество „Голо бърдо“ вграждат първия камък на 1995 м н. в., за да започне строителството на един

истински планинарски заслон. И за радост на многобройните планинари, само след два месеца в списание „Български турист“ кратко съобщение привлича вниманието на туристите. То кратко и ясно гласи: **„Високопланинският заслон „Маловица“ в Рила на пернишкия клон „Голо бърдо“ съобщава, че една отдавнашна мечта на туристите, любители на величествената Рила, е осъществена – заслонът под най-алпийския връх на божествената планина е готов! Туристите спокойно ще могат вече да бродят по непристъпните стени на Маловица, Купена, Рупите, да се оглеждат в бистрите води на синьото Маловишко езеро, да се любуват на борбите на гордите орли – постоянни жители по онези места!**

Сега, когато с построения заслон „Маловица“ се оказваме набори, искам да ви върна назад в годините, за да ви разкажа една истинска история. Ето как всичко си е дошло на мястото, за да имаме сега нашата любима хижа „Маловица“.

Противно на логиката, изграждането на заслон „Маловица“ започва да се строи не от самоковските туристи, а от членовете на пернишкия клон „Голо бърдо“. И знаете ли защо те - пернишките туристи? Ами защото председател на тяхното дружество тогава е не кой да е, а Хелмут Брокс – човекът, който през 1908 г. в Русе създава първото ученическо дружество „Геолог“, което впоследствие превръща в ЮТС (Юношески туристически съюз). И който още през 1910 г. по поречието на Русенски Лом за първи път разпъва алпийско въже, за да постави началото на катерачните упражнения в България... Но нека спрем до тук и да оставим темата за друг момент.

Неизвестно защо пернишките туристи пазят това свое решение в пълна тайна, като в началото дори не търсят и чужда строителна и дори финансова помощ. Това, по мнението на ръководните органи на БТС, е **„Ново явление. Един клон от равнината да вложи сили и средства в изграждането**

на заслон, който не е в неговия район, а ще служи за подслон на всички туристи във високата планина“. Тайната обаче не остава за дълго, защото в процеса на строежа се включват и туристи от Самоков, за да може започнатото дело да завърши само за два месеца.

Заслонът представлява малка по размери, но солидна по изпълнение постройка, градена само от камък, която може да даде подслон на 20-25 души, а при нужда може да побере дори до 40 туристи. Построена е на малка тераса там, където свършва зоната на клека и започва горното течение на река Маловица. Изборът на място е много удачен, тъй като от там се открива прекрасна гледка в южна посока към поредица върхове – Голяма и Малка Маловица, веригата на Рупите – днес Еленин връх, Петлите, Орловец и Злия зъб. Надолу, в северна посока, по долното течение на едноименната река е Меча поляна – бъдещото място на ЦАЛ, ЦПШ, УЦ „Маловица“ или „Българското Шамони“, както сполучливо го наричат някои.

Изборът на място на заслона е на по-ниска надморска височина, за да дава по-голяма възможност за нормална отмора и спокоен сън дори и за туристи, които постоянно живеят на морското ниво. Същевременно заслонът отстои на близко разстояние до редица интересни алпийски обекти – двата главни върха в района – Маловица и Еленин връх – около 2 – 2.30 часа. Не по-далеч са и върховете Орловец, Злия зъб, Ловница и Камилата, които обграждат циркуса, получил подходящото име **„БАК“** – от 2.30 до 3 часа.

Построен само за два-три месеца, заслонът официално е открит и осветен на **2 септември 1934 г.**, в присъствието на повече от 500 туристи, както от градовете Самоков и Перник, така и от съседни селища – Говедарци и Доспей махала. Внушителна е и групата от София. Самото осветение се извършва от архимандрит д-р Кирил Марков, началник на културно-просветното отделение при Светия Синод, редовен и ревностен член на софийския съюзен клон „Алеко“. В съслужението вземат участие и свещениците от Самоков и село Говедарци, както и йеромонах Варлаам от Рилския манастир, дошъл като специален представител на игумена на манастира. В черковната служба активно участва и целият мъжки хор на самоковския клон, под диригентството на поручик Марков.

След официалната служба, преминала под непрекъснатите аплодисменти на стотиците гости, прочувствено слово за туризма и неговото значение за духовното издигане на човека произнася отец Кирил – бъдещият ни Патриарх. С кратка, но много прочувствена реч, към многобройните гости се обръща председателят на БТС Никола Главчов, който прерязва лентата и обявява заслона за открит. Последен пред многобройните гости говори полковник Михов, началник на самоковския гарнизон и личен пратеник на Негово Величество Цар Борис III.

Но нека в поредицата думи отправим благодарност и на осемте строители от с. Говедарци, които според летописеца на селото Стойне Бърдаров („Един бурен живот в Говедарци“) са

Освещаване на заслона „Маловица“ Сн. Г. Иванов

показали високо майсторство и са допринесли за бързото предаване на обекта.

Построен на изключително подходящо място, заслонът се оказва малък и още през следващата година започва строеж на втори етаж. Впоследствие се налага още две разширения – едното през 1941, а второто през 1947 г. От 1953 г. хижата е предадена на ЦС на БПС (Българските професионални съюзи) за нуждите на екскурзионното летуване. Пет години по-късно (1958 г.) в съседство до

заслона, превърнат вече в хижа, се построява нова сграда, която също скоро се оказва тясна. През 1980-81 г. започва нейното разширяване и дори строеж на няколко бунгала.

Днес х. „Маловица“ може да побере близо 120 туристи в стаи с по 2, 4 и повече легла. Разполага с голяма и модерна кухня и столова с две отделения, в които едновременно могат да се хранят до 70 души.

Страницата подготви доц. Сандю БЕШЕВ

КРАВЕШКИЯТ БАРОМЕТЪР

Помня го от лятото на 1953 година. Тогава за първи път навлязох в долината на връх Маловица. Дошъл бях да ставам алпинист. Тогава атракциите в долината бяха малко. Нямахме я първата дървена барака. Нямахме кухня, дори столова. Хранехме се на голяма маса, скована между изсеченият клек. Помня, че когато сутрин сложеха баката с чай, докато го разлеем в канчетата, той ставаше на сладолед.

Лекциите бяха на поляната. В обвързването с различни възли се упражнявахме също на поляната. Скалите, по които се катерехме, обаче бяха истински – там, горе, по склона на Калбура. Романтични времена! Бяхме млади и жизнерадостни и написаното по-горе не ни тревожеше.

Имахме и малко разнообразие и то беше на вратите на старата хижа, единствена по онова време. Мисля, че дори още се наричаше заслон. На нейната врата бе поставен той – Кравешкият барометър, за който ни разказваха инструкторите. Тогава никой от нас нямаше фотоапарат. От време на време идваше Стоянчо Фотото от Самоков. Не помня да съм се снимал пред това чудо на техниката. След години барометърът изчезна. Но такива екземпляри не изчезват съвсем. От доста време той пак е на вратата, но вече на новата хижа.

Не помня да са ни разказвали инструкторите чия е идеята и от къде е дошла на нашата любима хижа „Маловица“. Ако някой знае повече от това, което написах, нека разкаже неговата история. Иначе барометърът си е все същият. Е,

времето е оставило своя отпечатък и малко трудно се различава. Но така е по-добре. Важно е историята да е истинска. Към настоящия момент е подменена опашката и според показанията на барометъра е имало от всичко по-малко, дори и ураган...

А ето и това, което днес трудно се различава - **Гледай опашката!**

Суша ли е – слънце
Мокра ли е – дъжд
Твърда ли е – студ
Заледена ли е – сняг
Клати ли се – вятър
Не се ли вижда – мъгла
Няма ли я – ураган

СТЪРГАЧ ПЛАНИНА

Туристи в подножието на Гарванова скала – 1928 г.

Планината Стъргач се намира в Югозападна България, край границата ни с Гърция. По-голямата част от нея е разположена в гръцка територия. В наша територия главното ѝ било с прилежащите към него склонове се нарича Пъзлака. Стъргач е сравнително малка по площ и височина, със заоблени очертания и слабо разчленено било. Достъпна е и в нея се разкриват неподозирани красоти, които си заслужава да се видят.

Най-високата ѝ точка е 1270 м и се намира в гръцка територия, а в българска най-висок е Асанов връх (Граничар) - 1218 м. На Пъзлака едноименния най-висок връх е 1152 м.

Стъргач е изградена от мрамори, мраморизирани варовици, гнаиси и слюдени шисти, които в миналото се добиваха и използваха за битови и промишлени нужди. На отделни места се срещат опушен кварц и минералът морион – също кварцово образувание.

Поради частичното влияние на надморската височина и близостта до Средиземноморския басейн (Бяло море е на около 72 км. по въздушна линия) климатът в Стъргач е преходносредиземноморски.

Най-характерни за Стъргач са нейните специфични субсредиземноморски флора и фауна. В Пъзлака преобладава храстова растителност, представена от бял и черен габър, леска, бяла леска, шибляков космат дъб, мъждрян, люляк, хвойна и др. Чудесни букови гори, а на по-малки площи и дъбови, се ширят покрай границата ни с Гърция. В резултат на залесявания през 60-те години на миналия век обширни пространства са заети от иглолистни гори.

Голямо е разнообразието на тревисти растения, особено в Пъзлака. Тук се срещат много ендемични растения, за някои от които досега се смяташе, че ги има само в съседната Славянка, например славянско котенце, парилска метличина, шахтова дрипавка и др. Най-много погледът се задържа на красивата балканска перуника – както жълто цфтяща, така и лилаво-синя; расте дрянковска ведрица, няколко вида салеп, витшки еделвайс, синьоглавче, багрилна жълтуга, съснка, тракийско омразниче, стрибърнова айважива, родопска телчарка, урумов кривец, стрибърнова каменоломка, урумова експарзета, румелийско подрумниче, влакнест лен, копринено-влакнест лопен, жълтеникаво плюскавиче, иглики, синчец, кукуряк и др.

Най-голям интерес обаче, както за обикновените туристи, така и за специалистите ботаници, буди наличието тук на рядък вид пурпурночервено диворастващо лале, което прилича на родопското лале. Специално заради него често през май тук идват ботаници от висши учебни заведения от София и Пловдив. Най-много е разпространено в местността Павлюва падина (землище на с. Лъки), която отстои само на около 15 минути пеша от най-високата точка на Пъзлака. Тя представлява обширна, удължена и наклонена в посока юг – север поляна, обградена и защитена от габър, леска, шибляков дъб, хвойна и много люляк. Със заповед на Министерството на околната среда и водите това истинско райско кътче, каквото е Павлюва падина, е обявено за защитена местност върху площ от около 88 ха.

Подобно лале, но с жълт цвят, се среща нарядко в местността Бука в землището на съседното село Илинден.

„Гороцвет“ – така нарича местното население и двата вида лалета, които най-вероятно са един вид, но с различна окраска. „Громцвет“ е истинското наименование на лале, цфтящо на върха сред гръм и мълнии и пазено от тях. Отдавна

местен природолюбител сполучливо нарече лалетата „планински звезди“ и настоятелно призова те никога да не „загасват“.

Защо местността се нарича Павлюва падина?

Според легенда, по време на османското иго тук с напетия си кон дошъл да събира дърва смелият и непокорензатурците Павльо. Издебнат от османлиите, тук те го пребили до смърт и се разбягали. Окървавен и почти неподвижен, той едва успял след часове да се придвижи надолу до голяма и стръмно разположена скала, обградена с храстова растителност. И когато близките му дошли да го търсят, по виещите се над скалата гарвани допуснали, че е тук, намерили го и прибрали, а скалите и до днес се наричат Гарванови. А през пролетта падината, по която текла кръвта на ранения юнак, се покрила с огненочервени лалета и получила името си Павлюва.

Как може да се отиде до Павлюва падина? С автобус от град Гоце Делчев до село Тешово или от Гоце Делчев до село Парил се слиза на местността Керемидарката преди село Лъки (дотук е около 18 км.). След това пеша се продължава на югоизток, чрез пресичане на р. Мътница и изкачване по стръмния склон на планината. За предпочитане е да сте с водач, който познава местността, за да я намерите по-лесно. Слеобед се връщате на Керемидарката и с вечерния автобус се прибирате в град Гоце Делчев.

Стъргач е преходно място за някои животни от Пирин към планините на Северна Гърция и обратно.

Планината Стъргач е свързана с важни исторически събития, станали в този край. В нея са намирали подслон и закрила смели революционери, борци за освобождение от османско робство. Тук е лобното място на войводата Георги Малама (личен приятел на легендарния Капитан Петко войвода), чиято чета дошла от вътрешността на България през лятото на 1895 г. и била разбита от многоброен башибозук.

На наша територия единственото село, разположено в подножието на Стъргач е Илинден. То е родно място на видните българи Борис и Кръстьо Сарафови. Значително обезлюдяло, днес в селото живеят едва около 40 души, все възрастни люде. Отстои на 17 км от град Гоце Делчев.

В два дни през годината си заслужава да се присъства на общоселски празник в Илинден. През юни на Спасовден, когато с курбан и старинен обичай се отбелязва християнския празник, и на 15 август –

Гельов дъб

Успение на Пресвета Богородица, (Голяма Богородица), както се нарича и местната черква, когато се събират на общоселско тържество и наборни срещи стотици илинденци от цяла България и чужбина. За любознателните туристи местните хора могат да демонстрират интересния старинен занаят „стивастарство“, практикуван от местните мъже през 18-ти и 19-ти век.

В селото има достатъчна леглова база за гостите. Туристът, дошъл в Илинден, може да посети останките на древно антично селище в местността „Клисурата“ (на около 25-30 минути пеша от селото), както и вековния Гельов дъб близо до селото.

От Илинден може да се изкачите на Пъзлака по следния маршрут: от селото през местностите Св. Георги и Селището и по главното било на планината в северна посока се достига най-високата точка на Пъзлака. От тук се разкрива чудесна гледка към Пирин, Родопите, Славянка и към Боздаг в Северна Гърция.

Интересни места за посещения в Стъргач с изходен пункт с. Илинден са още вр. Св. Костадин, разположен на самата българо-гръцка граница и водопада в м. Бука, но само с водач, който добре познава тези места.

Съприкосновението със Стъргач планина е едно приятно и незабравимо общуване с девствената ѝ природа, едно истинско удоволствие, което си заслужава да се преживее.

Атанас ПАНЧЕЛИЕВ

Село Илинден

Изглед към Стъргач

ИЗ МИСТИЧНИТЕ РОДОПИ

От 15 до 19 юни т. г. ТД „Стратеш“ - Ловеч проведе ежегодния си поход в Родопите. В него участваха 42 туристи на възраст от 7 до 80 години. Изминахме 72 километра пеша за 5 дена през гори и поляни, реки, параклиси, тракийски култови светилища.

Автобусът ни остави в с. Новаково. От там се изкачихме за 6 часа на хижа „Сини връх“ - огромна, която сега обновяват. На другия ден се отправихме към село Врата - уютно, пръснато на махали сред зелените вълни на Родопите, с добре уредени къщи за гости. Отседнахме в **Старите къщи** в махала Кабата - многократни, добре

обзаведени, с големи чардаци към прекрасни гледки. Дворовете им са пълни с цветя, има и външен басейн. От там предприехме най-амбициозния си маршрут из мистичните места на Родопите: Кръстова гора, Караджов камък и Белинташ - 26 км. за един ден. В ранното утро поехме към Кръстова гора и стигнахме в 10 часа сутринта. Нямаше жива душа, само храмът, небето и ние. Посетихме аязмото „Гълъбичката“ с ледена вода, старата църква, в която поклонници ношуват за изцеление, както и близкия връх Кръстова гора. От там по билото се отправихме на приятен преход към Караджов камък - висяща, огромна скала между две други грамади. По дървените стълби се изкачихме нагоре до каменното плато на древния некропол. Казват, че на Караджов камък се събира енергията на мъртвите. Със стръмно слизане през вековна букова гора и ново изкачване стигнахме до Белинташ - най-силното енергийно място у нас, енергията на живите. Огромната скала бе покрита с олтари, пълни с дъждовна вода, безкрайни улеи и форми. Някои учени смятат, че е древна звездна карта. Гръмотевична буря

се зададе на хоризонта и бързо ни настигна летен, топъл дъжд.

В четвъртия ден на прехода стигнахме до напълно обновената хижа „Марциганица“ и отседнахме в новопостроената туристическа спалня. Посетихме и пещерата „Добростански бисер“.

Дарина ПЕТРОВА

„ПО ПЪТЯ НА ЧЕТАТА НА ХАДЖИ ДИМИТЪР И СТЕФАН КАРАДЖА“ – СТО ПЕТДЕСЕТ И ШЕСТ ГОДИНИ ПО-КЪСНО

От 12 до 14 юли тази година се проведе Националният туристически поход „По пътя на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа“. Той започва от местността Янково гърло край село Вардим и завършва под връх Бузлуджа. За да почетат паметта на двамата войводи и на четниците, дали живота си за свободата на България, на Янково гърло се събраха походници от туристическите дружества „Узана“ - Габрово, „Бачо Киро“ - Дряново, „Белите брези“ - гр. Борово, „Янтра“ - град Бяла, „Росица“ - Павликени, „Приста“ - Русе, „Орлово гнездо“ - Казанлък, „Еделвайс“ - Пловдив, „Руен“ - Пловдив, „Първа пушка“ - Копревница, както и от Областна управа - Русе, Община Ценово и Кметството на село Новград.

С възпоменателна церемония пред паметника на Хаджи Димитър и Стефан Караджа в местността Янково гърло, недалеч от устието на река Янтра в община Ценово, бе дадено началото на националния туристически поход, посветен на 156-ата годишнина от слиянето на Дунавски бряг на четата на двамата войводи. „Подобни инициативи съхраняват историческата памет и ни дават урок по родолюбие и достойнство“, заяви областният управител на Русе Драгомир Драганов, който заедно със заместника си Георги Георгиев обяви началото на похода. Драганов посочи още, че в днешни времена, когато разделението често надделява над идеята за обединение, е необходимо да си спомним за национално отговорната мисия на хилядите поборници за свободата и независимостта на родината. „Нека имаме доблестта и куража да следваме техните завети, да помним направеното от тях и да се опитаме да го надградим“, допълни Драганов.

В края на церемонията бяха положени венци и цветя, а отец Виктор от Великотърновската митрополия отслужи заупокойна молитва и благодарствен молебен. Паметта на героите бе почетена и с едноминутно мълчание.

Пред величествения обелиск, построен през 1968 г. по случай 100 години от легендарния подвиг на четата, кметът на село Новград Диана Копчева приветства походниците, а Стефан Стоянов – жител на Габрово, разказа историята за преминаването на четата на българския бряг. Мария Найденова, секретар на община Ценово, поздрави участниците в похода. След обща снимка пред паметника – обелиск и с пожелания за успешен поход се отправихме към село Хаджидимитрово. Село Саръяр, днес Хаджидимитрово, е първото населено място, през което минава четата преди 156 години. Днес единствени свидетели на събитията са останали храмът „Св. Архангел Михаил“ (който се нуждае от спешен ремонт) и Старата круша. По традиция, под Старата круша бяхме посрещнати с хляб и сол от Емил Тодоров – кмет на Хаджидимитрово и от

жителите на селото така, както някога са посрещнали четата. Тук чухме кратък разказ за събитията, случили се в селото, като отново бе прочетена прокламацията на войводите и клетвата на четниците. След пожеланията за успешен поход се отправихме към Караисенските лозя – място на първата битка на четата. В ранния следобед, след два километра пешеходен преход, отдадохме почит пред паметника на загиналите в първата битка четници в лозята на село Караисен. След минута мълчание пред Паметника на Хаджи Димитър и Стефан Караджа в центъра на село Караисен се отправихме към Кара Пановата кория. На Дядо Пановата (Кара Пановата) кория в землището на село Горна Липница, на паметника, издигнат за подкрепата на Министерството на отбраната през 1950 г. на мястото на втората битка на четата, положихме венец и цветя, отдадохме минута мълчание в памет на загиналите и се отправихме към центъра на селото. Там ни очакваше Надежда Конакчиева – секретар на читалище „Зора-1887“ село Горна Липница.

Пред сградата на читалището тя разказа за историята на селото. Посетихме единствения в България селскостопански музей, етнографската сбирка и музея на Серафим Северняк. Благодарихме на Надежда Конакчиева за любезното посрещане. На 13 юли се отправяме към Канлъ (Кървавото) дере край село Вишовград, където се е състояла четвъртата битка на четата. В местността Канлъдере, в неравна битка са загинали между 29 и 36 четници. Стефан Караджа е бил ранен със седем куршума, заловен от турците и отведен в Русенския затвор.

„Заставаме пред паметниците в местността Канлъдере за да покажем, че въстаническата чета на Хаджи Димитър и Стефан Караджа е символ на непоколебимата воля и смелост на българския народ. Свободата, за която те са се борили, е най-ценният дар, който можем да защитим и съхраним. Пожелавам на всички да носим в сърцата си духа на Хаджи Димитър и Стефан Караджа и да се стремим да бъдем техни достойни потомци. Нека този ден да ни напомня за нашата история и да ни

въдновява за бъдещето“, заяви кметът на Павликени инж. Емануил Манолов.

Тържеството продължи с възстановка на битката, пресъздадена от членове на Национално дружество „Традиция“. Поднесохме цветя и венци пред паметника на Стефан Караджа, отдадохме почит и се отправихме към центъра на село Вишовград. Там, пред Пантеона и паметната плоча на свещеник Балчо Колев, сведохме глави пред подвига на героите. След кратка почивка в местната забележителност „Геокомплекс Зарапово“ се отправихме към Бузлуджа, където на 18 юли 1868 г. е била последната битка на четата.

Днес, 156 години по-късно, пред мемориала на Хаджи Димитър под връх Бузлуджа приехме поздравления за похода от Лъчезар Лазаров – изпълнителен секретар на Българския туристически съюз. Отдадохме почит на подвига на героите, мълчаливо склонили глави, а в нас отекваха Ботевите слова „Жив е той, жив е, там на Балкана“... За делото на четата и на войводите Хаджи Димитър и Стефан Караджа Захари Стоянов обобщава: „Тези двамата станаха пътеводна звезда на всичко младо, честно и неокалено, което пълнеше по Балканския полуостров... и ламтеше за човешка свобода и независим живот. Техните имена се шепнеха с евангелско благоговение“. След приключване на официалното тържество по традиция ръководителят на похода раздаде плакети и грамоти на участниците. Разделихме с обещание догодина отново да се видим на похода, защото народ, който уважава своето минало, има бъдеще.

Пламен ПЕТРОВ – секретар на ТД „Узана“ и ръководител на похода

ЕНЬОВДЕН НА ХИЖА „ТОПОЛИЦА“

Сред горската прохлада и уюта на хижа „Тополица“ туристи-ветерани от ТД „Чудните скали“ - Айтос посрещнаха приятели от Стара Загора, Казанлък и Ямбол, както винаги с хляб, сол и широки усмивки. Вечерта преди Еньовден Богиня Лада и Еньовата буля ни поздравиха с добре дошли. Магията започна с кошница благоуханни билки. За всеки имаше китка грижливо подбрани билки, с наричане от Еньовата буля за здраве, лек, обич и доброта. Изречена бе благословия за нови походи, смях и песни по пътеки горски тесни. По лицата засияха усмивки, душите ни се отпуснаха и сякаш невидима сила дойде от планината.

В ранни зори на Еньовден посрещнахме слънцето и настана виделина. Търкулнахме се по росната трева, набрахме си още цветя и биле и се прибрахме в хижата. Там домакините, облечени

като самодиви в бели бродирани рокли, запяха. Докато ние преминавахме под магичен билков венец, те наричаха за още и още здраве, приятелство и светлина. Последваха незабравими моменти със смях, радост и почерпка от именницата Янка Ганева (Еньовата буля).

Така, заредени с Айтоска енергия, направихме поход до местността Бялата река и рибарника за пастърва, където обядвахме. Върнахме се за плаж по басейните до хижата – един оазис, създаден с много труд и обич от собствениците.

Благодарим ви, приятели от клуб „Туристи ветерани“ от Айтос, както и специални благодарности на харизматичната председателка на клуба Ирина Николова и на талантливата поетеса Янка Ганева. За пореден път ни дарихте с топло гостоприемство и приятелство.

Росица ХРИСТОВА – ТД „Сърнена гора“ - Стара Загора

ГЮНАЙ КАРАБЕКIROV СПЕЧЕЛИ СЪСТЕЗАНИЕТО КРАЙ ДЯВОЛСКИЯ МОСТ

Поредното издание на традиционния Риболовен фест на река Арда при Дяволския мост събра десетки любители на риболова от 7 до 66-годишна възраст. В състезанието, което се проведе под патронажа на кмета на община Ардино инж. Изет Шабан, се включиха риболовци от Ардино, Кърджали и Смолян. След регистрацията на участниците и тяхното разпределение по постове, стартът на феста бе даден от кмета на община Ардино. Той пожела на всички въдичари наслада и късмет.

След тричасова надпревара на първо място при мъжете се класира Гюнай Карабекиров от Ардино. 45-годишният ардинчанин бе над всички в улова – на въдицата си той закачи 1.490 кг. речна риба. На второ място се класира депутатът в 50-ото Народно събрание инж. Павлин Кръстев от Ардино, който извади 0.815 кг риба от водите на Арда, а трети бе Антон Андонов от Смолян с 0.770 кг.

„Редовно участвам в състезанието. Досега имах едно първо и две втори места в класиранията. Времето бе идеално и спокойно за риболов. За стръв и захранка използвах само бял червей и успях да улова близо килограм и половина риба от вида мряна“, заяви победителят Гюнай Карабекиров.

Първенец при децата и юношите стана седемгодишният Айтач Али от Ардино. На второ място се нареди Петър Пеев от Кърджали, а трети е Димитър Гавраилов от Ардино.

Призът за „Най-малка уловена риба“ отиде при Петър Пеев. Наградата за „Най-голяма уловена риба“ взе Антон Андонов. Ефе Билезер от Ардино получи приза за „карьк“ на състезанието. А най-възрастният участник, 66-годишният Стефан Димов, получи

специална грамота от кмета на общината за принос му за утвърждаването на риболовния фест. Призьорите бяха възнаградени за усилията си с грамоти и предметни награди. Те бяха връчени от Бахар Реджебов, началник на отдел „Образование, култура, спорт и младежки дейности“ към община Ардино.

За доброто настроение на присъстващите на риболовния фест се погрижи талантливият ардински музикант Ергюн Мюмюнов.

Събитието бе уважено от председателя на Общинския съвет Сезгин Байрям, зам.-кметовете на община Ардино Неджими Мюмюнходжов и Наско Кичуков и председателят на Ловно-рибарско сдружение „Бели брези“ Шахин Байрамов. Организатор бе Община Ардино, съвместно с туристическо дружество „Бели брези“ - Ардино.

Гюнер ШЮКРИ

ЗЛАТАРСКИЯТ МАНАСТИР – ЕДИН ДУХОВЕН ОАЗИС

В полите на Стара планина край село Златар, община Велики Преслав, в гориста местност се намира Златарският манастир. Ден преди православния празник „Света Неделя“ се отправяме към светлата обител. Горещ юлски ден, слънцето е в средата на небето, малки бели облачета се гонят край него. По еднолентовия път, който извежда от селото към манастира, шарена сянка ни правят стари тополи. Някои са започнали сами да падат от старост, тук-там други са се облегли лежерно на стар другар. Караме покрай ожънати полета с търкулнали се кръгли бали, чакащи да ги приберат. Пътят минава през леки долчинки, докато внезапно вляво се вижда гориста местност, над която изниква покривът на манастира. Пътеката отвежда в

скътана местност, където сякаш попадаме в друго божествено измерение. През горичката излизаме пред портата на манастира. Там ни посрещат един послушник и игуменката на манастира „Свети Апостоли Петър и Павел“.

Както вече споменах, мястото е уникално, скътано и с панорамна гледка към цялата долина, село Златар и целия Драгоевски балкан. Можеш да съзерцаваш с часове безкрая! Усеща се божията енергия, а зад църквата има и лечебно аязмо, което цери различни болести, но през лятото пресъхва.

Влязохме в малката църква с прекрасен иконостас. Вляво е иконата на Божията майка – казват, че това било най-силното енергийно място в църквата. Над самата икона капе миро, често от

старите икони по стените също капе миро. Друга интересна икона, рядко срещана в български църкви, е тази на Св. мъченик Боян Енравота, първороден син на Хан Омуртаг и брат на хан Маломир. Последният го посича заради това, че се е покръстил в Христовата вяра. Преди смъртта си Боян Енравота изрича словата: „... Тази вяра, заради която сега аз умирам, ще се преумножи на българската земя, въпреки опитите ви да я възпрете чрез моята смърт.“ По-късно той е канонизиран от Борис Михаил покръстител, като първия български мъченик.

Интересна е и историята на обителта, която с охота ни разказа игуменката Теофана. Манастирът е женски, но тук е имало мъжки манастир още по времето на първото българско царство. След падането под османско робство той е бил опустошен до основи, а повечето монаси били избити. След това той остава в забрава. До началото на 20 век, когато мъж от близкото село Ивански купил нива точно на мястото, където днес е манастирът. Започнал да я обработва и открил нещо в нивата, но не казал на никой. Дали било съкровище или мощи на светец, не се знае, но започнали да го

следват беда след беда – нивата не давала плод, бил бездетен, осиновено от него момче починало, взел второ хранениче, но и то се поминало, измрял добитъкът му. Усетил, че нещо не е наред. Отишъл в София и срещнал жена, която, още щом го видяла му казала, че трябва да върне онова, което е взел от святото място. След тази среща Рачо се променил коренно, направил си къщичка и параклис на нивата, станал силно вярващ и започнал да гради манастир от кирпич. Така възраждането на манастира започва през 1937 г. Първата монахиня Вяра се заселила през 50-те години на дваисети век, след нея дошла и игуменката София. След три години обаче Вяра била покосена от пневмония. В манастира нямало свещеник и християните ходели на литургии в съседните села Златар, Ивански и Смядово. Един ден по пътя я застигнал голям дъжд, тя настинала, разболяла се тежко и починала. След нейната смърт тук идва момиче с вуйчо си, за да се лекува от аязмото и така се влюбва в мястото, че пожелава да остане.

След нея идват и други. През 80-те години е построена сега действащата църква, а през

90-те започват нови строежи, незавършени до днес. Малко над манастира може да се видят няколко камъка от някогашния зид на стария манастир. Местните хора разказват, че на нова място винаги е имало кръст, който да напомня за него през вековете! Докато не възкръсва с Божия помощ чрез дядо Рачо. Това е един духовен оазис, където можеш да спреш, да помълиш, да се помолиш, да срещнеш Бог и да съзерцаваш величието му! Място, където със силата на вярата се случват чудеса!

За вас разказа Ваня НЕДЕВА от ТД „Патлейна“ - Велики Преслав

„СпелеоЛаб – 2024“

„РАБОТИЛНИЦА“ ЗА МЛАДИ ПЕЩЕРНЯЦИ

Думата лаборатория произхожда от латинското laboro, laborare – работа и в буквален превод означава „работилница“. Всъщност, идеята Българското пещерно дружество да организира лагери с деца даде Ваньо Гюров. Постановката беше съвсем ясна – това да бъде „работилница“ за „производство“ на млади пещерняци, които в бъдеще да поемат щафетата от батковците си, да се влеят в състава на дружеството и да го подсилват. Първият опит дойде с организирането на подобно начинание през 2015 г., когато Българското пещерно дружество (БПД) и неговият клон в Ракитово обучаваха край града деца в различна възраст от Червен бряг, Плевен, София и Карлово. В годините напред бяха проведени още пет „лаборатории“, през които преминаха още много мераклии, някои от които станаха активни пещерняци.

Събрали сили и най-вече опит, организаторите на тези своеобразни школи, в лицето на Българското пещерно дружество – Ракитово се наеха да затвърдят вече създалата се традиция и през тази година. И така от 6 до 8 юни местността „Качаков чарк“ над Ракитово стана арена на поредния Седми „СпелеоЛаб“

– този път посветен на 95-та годишнина на организираното пещерното движение в България.

Необичайното този път бе, че за първи път в историята на спелеологията у нас децата, наследници на Първо българско пещерно дружество (ПБПД) – клон Ракитово (основано през 1931 г.) и ПБПД – клон Дряново (основано през 1937 г.) се събраха заедно на обща промяна. В този смисъл основните участници и гости на събитието бяха седемте деца от курс „Млад пещерняк“, организиран значително по-рано от пещерен клуб „Стринава“ при ТД „Бачо Киро“ – Дряново. За разлика от друг път, местните младежи бяха твърде малко. Групата на лагерниците, като изключим възрастните, бе ошарена и с някое и друго дете от Пловдив, Варна и София. След като палаточният лагер изникна около хижата на ДГС „Ракитово“, бе сложено началото на приключението. Ще прозвучи малко странно, но то се състоя с провеждането на т. нар. нощен поход, в рамките на който ръководителят на ракитовци, а и на проявата Стойчо Зарев „разходи“ дечурлигите до входовете на част от околните пещери. Програмата предвиждаше

теоретическа и практическа част. За целта бяха поканени квалифицирани лектори, сред които изпъкваше името на д-р Хелиана Дундарова от Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания, която направи впечатляваща презентация за прилепите. Не по-малко авторитетни бяха и другите двама лектори в лицето на Александър Стоев – изявен спелеолог от клуб „Пълдин“ – Пловдив и Стела Кючукова от състава на БПД. Сашо, който е създател на софтуер за картиране на пещери с мобилни устройства с операционна система Андройд, разкри пред детската аудитория на достъпен език тайните на картирането на пещери. Той проведе и практическо занимание по темата в една от залите на пещерата Лепеница. Тези упражнения предизвикаха голям интерес, ерго семето на бъдещите дряновски картировачи бе посято. Не е тайна, че пещернячеството, както и редица човешки дейности, крият определени рискове и никой не е застрахован срещу здравословни неблагоприятия. Знае се също така, че при възникване на здравен проблем най-добрата помощ е навременната. Без претенции да

направи децата „лекари“ Стела ги „разходи“ обстойно, в снимки и слова, из материята „Първа (долекарска) помощ“. Дай Боже да не попадат в критични ситуации, за да се наложи да прилагат наученото.

Разбира се, най-очаквани бяха учебните прониквания в най-дългите ракитовски пещери – почти двекилометровата „Лепеница“ и нейната посестрима, пещерата „Ледника“ (1 300 м). Несъмнено децата здраво се разкършиха и се нарадваха на подземните и надземните красоти на този изключително интересен карстов район от Родопите.

Улисани в лекции и упражнения, събрали се така и не усетиха как минаха трите учебни дни и дойде време за раздяла. Преди

това обаче се състоя ритуално връчване на дипломи за участие в „лабораторията“, тениски, бюфове, календари и прочее, които да оставят ментален и материален спомен от събитието. Надяваме се, че не само децата, но и ръководителите на курса „Млад пещерняк“ от Дряново в лицето на Венцислав Панев и Тодор Иванов (Гуньо) са прекарали времето си край Ракитово приятно, смислено и ползотворно. Несъмнено съществен принос за това имат организаторите от БПД – Ракитово, които положили много грижи, за да осигурят пълноценни условия за пребиваване и провеждане на заниманията. Специални благодарности на Стимка Мирова и Стойчо Зарев

Алексей ЖАЛОВ

ДЕТСКИ ЛАГЕР НА ХИЖА „ДЕРМЕНКА“

За 12-и пореден път, през втората седмица на юли т. г. ТД „Стратеш“ – Ловеч проведе ученически лагер на х. „Дерменка“ с 33 деца на възраст от 7 до 14 години и 6 души ръководен екип. Началник на лагера бе председателят на ТД „Стратеш“ и ръководител на Планинския спасителен отряд в Ловеч – Светослав Генков. За осма поредна година всеотдайно работиха младите Детелина Цветанова и Петя Николова, старши инспектор пожарна безопасност и защита на населението в Ловеч и опитният планинар Бранимир Банов. Детският лагер бе финансово подпомогнат от Община – Ловеч.

Програмата включваше беседи на открито за историята и природните забележителности на родния край, видовете защитени територии, паркове и резерватите на Централен

Балкан и правилата за поведение в тях. Децата придобиха практически умения по ориентиране в открита местност, туристическа маркировка и топография, работа с карта, компас, азимут, връзване на алпийски възли, въжен тролей, изграждане на бивак, разпъване на палатки, правила и опасности при движение в планината и значението на добрата екипировка.

Обсъдена бе кризата с боклука в съвременното общество и възможностите за личен принос в опазване на Земята, съгласно влязлата още през 2021 г. в сила директива на ЕС за забрана на еднократно използваните пластмаси, важноста на рециклирането и разумното потребление. Проведено бе почистване района на хижата. Всеки ден в следобедните часове се провеждаха походи до близки

върхове и забележителности. Светослав Генков запозна младите туристи с обектите в обширните панорамни гледки на юг към Средна гора и Родопите над тях, на запад чак до Витоша, Подбалканските полета в ниското и броеницата селищата в тях, посочваше върховете от главното било на Стара планина – Ботев, Купена, Амбарица, Вежен, Юмрука. За поредна година се проведе и атрактивен нощен поход с челници до близкия връх Дерменка, по пътека от маршрута Ком – Емине.

Лагерът приключи с викторина и награди. Запален бе големият лагерен огън. Край него се извиха всички деца с песни, стихотворения, гатанки, пословици – един чудесен концерт под звездите.

В последния ден по пътя от х. „Дерменка“ до прохода Беклемето бе направена почивка

на заслон „Орлово гнездо“. Светослав Генков разказа историята на построяването му по идея на ловешки планински спасители. Изкачихме се и до големия паметник на

Беклемето: Арката на свободата, построен за 100 годишнината от Освобождението на България от турско робство.

д-р Дарина Петрова, член на УС на ТД „Стратеш“

ТД „ЕДЕЛВАЙС“ – ПЛОВДИВ ПРАЗНУВА 60-ГОДИШЕН ЮБИЛЕЙ

Преминало половинвековен юбилей и прибавило още десет години отгоре, туристическо дружество „Еделвайс“ – Пловдив е оцеляло, въпреки превратностите на времето и е обречено да съществува и да множи неговите високопатриотични начинания. Създадено през есента на 1964 г., дружеството е достоен наследник на предшествениците си от ТД „Пловдивски турист“, основано през 1900 г. от тридесетина пловдивски планинари и утвърдено със заповед от министър-председателя на Княжество България Петко Каравелов. Същото се отнася за ТД „Калоянов връх“ и ТД „Руен“, учредено през 1964 г., което продължава дейността си и в наши дни.

Още в самото начало се създават клубове по пешеходен, воден, ски и велотуризм, по спелеология и опазване на околната среда, а по-късно и по алпинизъм.

Всички прояви на дружеството през настоящата 2024 г. се провеждат под знака на 60-годишнината на неговото създаване. Кулминация бе тържеството, състояло се на 22 юни в хижа „Чернатица“ с любезното съдействие на Здравко Дошков – председател на ТД „Руен“ и стопанин на хижата.

В следобедните часове на съботния ден по отпъканите пътеки и асфалтовите серпентини към хижата заприиждаха ентузиазирани участници. Гости на събитие бяха Петя Иванова – отговорен редактор на вестник „Ехо“, издание на БТС; Славей Радев – главен експерт по спорт и младежки дейности към община Пловдив, Здравко Дошков – председател на ТД „Руен“ – Пловдив, Йордан Славов – председател на Пешеходен клуб към ТД „Руен“, Мария Ганчева – председател на ТД „Родопи“ – Пловдив и Виктория Радева – европейска шампионка по шахмат и национална състезателка.

Точно в 19 часа Константин Ковачев, член на УС на ТД „Еделвайс“, откри тържеството и даде думата на председателя на дружеството – м. с. Николай Добрев. По негово предложение бе почетена паметта на починалите колеги – туристи Атанас Манолов, Николай Бишликов, Михаил Михайлов, Петър Петров, Анастасия Иванова, Пейчо Пейчев, Николай Николаев, Костадинка Костадинова и Генка Илиева.

Николай Добрев разказа любопитни случки, припомни паметни събития и походи от историята на дружеството. Асен Сотиров от спелеоложки клуб „Пълдин“ запозна аудиторията със съвременните проучвания и изследвания в пещерното дело чрез мултимедийна проекция. Прочетен бе поздравителен адрес от председателя на БТС Венцислав Венев, приветствия поднесоха Славей Радев от името на Община Пловдив и председателят на ТД „Красен“ – с. Бъта Делчо Раленков, който връчи и възпоменателен плакет.

От името на УС на БТС Петя Иванова връчи на Николай Добрев най-високото отличие на БТС – медал „Алеко Константинов“, за особени заслуги към развитието и популяризирането на туристическото движение в България. Значки „Турист ветеран“ на БТС получиха активни ветерани, други бяха удостоени с грамоти от туристическото дружество. А всички, уважили юбилея, попълниха гардероба си с фланелки с емблемата на дружеството.

Съзнаваме, че е невъзможно да изброим всичко постигнато през изминалия 60-годишен период. Политическите промени, настъпили след 1989 г., подложиха на изпитания туристическото движение в страната и създадоха трайни затруднения в практикуването на туризма като развлекателна, опознавателна и релаксираща дейност. Те обаче не сломиха борческия дух на еделвайси и творческия им подход при организиране

на мероприятията. Туристическият интерес прескочи и държавните граници. През 1980 г. дружеството участва в състезание по ориентирване в гр. Ичин в бивша Чехословакия. Изкачихме първенците на: Гърция – вр. Митикас, Румъния – вр. Молдовяну, Словения – вр. Триглав, а с характерното си упорство (определяно като туристически инат), макар и в напреднала възраст, Николай Добрев изкачи Монблан. Участвахме в международно изкачване на вр. Църноок в Република Сърбия, покорихме Титов връх и Пелистер в Северна Македония и видяхме Бяло море от висотата на първенеца на остров Тасос – Ипсарион.

Няколко години вървахме по стъпките на Цанко Дюсетабанов в Габровския Балкан и почетохме паметта на войводата Хаджи Димитър на лобното му място под вр. Кардафил в Средна гора. Участвахме в юбилейни тържества във възрожденските градове Карлово, Сопот, Копривщица, Калофер, Панагюрище и Клисурса. Всяка година почитаме паметта на незабравимия Алеко. Вървахме по стъпките на героите от Сливница, а колегата Иван Обрешков издаде пътеводител и студентско пособие, посветено на битките, водени през Сръбско – българската война от 1885 г.

Запознахме се с природните забележителности в околностите на турския град Инеада. Съвсем пресни са впечатленията ни от изкачването на сръбския първенец Миджур и върха на българската бойна слава Каймакчалан. Всяка година наши туристи участват в националния поход „Ком – Емине“.

Предстои ни участие в похода „По стъпките на четата на Хаджи Димитър и Стефан

Караджа“ и изкачване на най-високия връх в Босна и Херцеговина – Динара. Проявите се планират и организират съобразно календарния план на дружеството и тези на БТС и БФТ. Осем наши колеги завършиха курс по планинско спасяване, а други десет завършиха курс за инструктори по туризъм, организиран от туристическо сдружение „Чернатица“.

Редовно участваме в Националния преглед на туристическите умения и сръчност за ученици „Кристален еделвайс“ на яз. „Копринка“. Въпреки административни трудности нашата колежка – учителката Елеонора Янчева създаде младежка туристическа секция към дружеството, в която членуват ученици от СУ „Никола Вапцаров“ – Пловдив. Всяка година се включваме в традиционния Черноморски поход и в честването на организираното туристическо движение в България с изкачване на Черни връх.

Не можем да не споменем и приноса на покойния Пейчо Пейчев, написал книга за историята на ТД „Еделвайс“. В крак сме и с новите технологии – колегите Делчо Раленков и Евгени Кушлев създадоха сайт „Приятел на Еделвайс“, а колежката Десислава Скамнярова създаде вайбър група, с която се улесняват организацията на мероприятията и комуникацията между туристите.

Расте броят на носителите на бронзови, сребърни и златни значки в движението „Опознай България – 100 НТО“, както и на значката „Покорител на 10-те планински първенци“ в дружеството. Поддържахме добра връзка с редакцията на в. „Ехо“, в който отразяваме нашите по-значими туристически мероприятия.

Упражнявайки своята детска логика, едно малко момче ми зададе въпроса „Какво прави зайчето, когато навърши две години?“ Отговорих му „Същото, което прави и ТД „Еделвайс“, когато навършва шейсет. Зайчето започва третата си година, а дружеството – своята шейсет и първа година и началото на едно необозримо бъдеще!“

На добър час, скъпи пловдивски „еделвайси“!

Кънчо МИХОВ – председател на Пешеходен клуб при ТД „Еделвайс“ – Пловдив

ИЗ ЕТРОПОЛСКА СТАРА ПЛАНИНА

За поредна година ТД „Туризм, спорт и екология – Етрополе“ проведе Национален туристически поход „Обиколка на Етрополска Стара планина“ от 5 до 7 юли. Старт на проявата с приветствие даде зам. кмета на Община Етрополе Катя Симеонова, а Цеца Александрова – главен специалист „Туризм“ посрещна походниците с топла погача. Всички участници получиха тениски.

Обиколката започна от град Етрополе, продължи през манастир „Св. Троица“, м. Суха равен, м. Бабина поляна, м. Кокалското, покрай връх Стражата, м. Заногата, проход Кашана и с нощувка на хижа „Кашана“. На следващия ден минахме отсечка по билото на Стара планина и до най-високия връх на Етрополска Стара планина – Мара Гидия (1789.8 м н. в.). Омайните гледки на красиви кътчета, изваяни от природата, ни заредиха с много енергия. Посетихме хижа „Чавдар“, после Етрополският проход, връх Звездец, м. Шиндарника, м. Въртежката, подсякохме връх Голям Елак, м. Соколовец. Тук бе изграден палатков лагер за нощувка. Вечерта премина с много

песни и хора, които оставиха приятни спомени в сърцата на планинарите. За още по-доброто настроение допринесе безупречната организация на отговорниците за вечерята и палатковия лагер.

На следващия ден, на финала на похода бяхме посрещнати в Община Етрополе от Катя Симеонова и Цеца Александрова. Катя Симеонова връчи на походниците сертификати за участие. От името на Община Етрополе и ТД ТСЕ „Етрополе“ благодарим на туристите от София, Петрич, Варна, Ботевград, Пазарджик и особено на членовете на етрополското дружество, които допринесоха за отличното провеждане на похода.

Кати ДОЧЕВА – председател на ТД ТСЕ „Етрополе“

СПЕЛЕОЛОЗИТЕ ОТ КЛУБ „ПЪЛДИН“ ПРОУЧВАТ ПЕЩЕРИ С ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ

Спелео клуб „Пълдин“ към ТД „Еделвайс“ – Пловдив води активни проучвания на пещерните системи и пропасти в карстовите райони на южна България. Дейностите включват търсене на нови пещери, тяхното документирание, картиране и опазване. Създаден е и постоянно се допълва „кадастър“ на естествените подземни кухни в района, тяхното развитие и взаимоддействие.

Клубът извършва съвременно дигитално картиране, чиито резултат е прецизна схема на формата, разположението и обема на пещерната система в хоризонтален план и вертикален разрез. Изработват се 3-Д модели на подземните галерии и как те се вметват под повърхността на терена. Технологиите позволяват откриването на нови галерии и входове към подземните системи, като се анализират развитието и структурата на пещерите в един район.

СК „Пълдин“ има сертифицирани пещерни водолази, които проникват и проучват водни части на пещерите, които са недостъпни дори за спелеолозите. С тяхна помощ бяха документирани и картирани нови части на пещерите Лепеница и Чирпан Бунар.

От 2016 г. насам д-р Стоян Кюркчиев, с всеотдайната подкрепата на членовете на СК „Пълдин“ и под егидата на Националния институт по Геофизика, геодезия и география систематично изследват картовите геосистеми в Родопите. Проведени са многобройни теренни изследвания. Проучени са пещерни системи в Добрушанския карстов район, както и в други части на

страната. Проучват се спелеоклиматът, вентилационните режими, морфологията и естествената радиоактивност (в честотност радона) в модели на карстови пещери.

Изследването на карстовите пещери през последните години се разширява и задълбочава. Карстовите води са съществена част от процесите, които протичат в карстообразуваща среда. Предстои тяхното систематично проучване в различни карстови територии в България.

д-р Стоян КЮРКЧИЕВ

ВЕТЕРАНИ ИЗКАЧИХА ВРЪХ КОНГУР

Поредно предизвикателство за планинарите ветерани бе изкачването на връх Конгур (1951 м) в красивата Беласица. В проявата, част от Календарния план на БФТВ за 2024 г., взеха участие 63 туристи от 15 клуба в страната. Неин организатор бе Румен Узунов, председател на БФТВ, а водач на колоната бе Илина Маринова от ТД „Амбарица 21“ – Троян.

Времето се оказа благосклонно и в периода от 11 до 14 юни се радвахме на слънчеви дни, чисто небе, пленителни гледки и пленително докосване до природните красоти на България.

Хижа „Беласица“ ни посреща окъпана в слънце в късния следобед. Разположена е на 720 м н. в. и е заобиколена от просторна и окосена свежа моравка с приятни кътчета за отмора.

Посрещаме утрото отпочинали и с охота поемаме по дългия преход до върха. Пътеката ни отвежда в гора и в следващите няколко часа се радваме на нейната прохлада. Като в огромна концертна зала слушаме неподражаемите трели на птиците – весели, тъжни, подканящи, любовни,

тревожни, грижовни. Каква виртуозност! Какво старание! Каква мелодия! Гората сякаш имаше душа. Слушаме прехласнати, а пътят се вие все нагоре, някак леко и неусетно.

Постепенно дъбовата гора се разрежда, дърветата стават по-ниски и пред нас се открива гледка към Петрич и околностите.

Спираме често, за да се насладим от високо на гугушените села в подножието на Огражден. Кратка почивка на х. „Конгур“ и от нея потегляме за едноименния връх.

Следва напрегнато изкачване по откритата част на планината. За миг в далечината съзираме обозначителната пирамида на крайната точка. Отдъхваме си, ей сега ще стигнем, но в планината всичко изглежда близо. Пътеката се вие по хълмовете на красивата гранична планина и бавно извежда до втория по височина връх в Беласица – Конгур. Пред нас се открива безкрайно и красиво обзорно било, граничещо на юг с Гърция, на север с България, а югозападно със Северна Македония. Панорамата е впечатляваща. Погледът набързо обхожда планините Рила, Пирин, Славянка и Огражден и се потапя в прохладните води на езерото Керкини, в което се влива река Струма.

Правим обичайните снимки, но нищо не е в състояние да запечати възшебната панорамна гледка така, както сетивата ни – живото докосване до величието на природата, гледана от 1951 метра надморска височина. Тези кадри остават в съзнанието ни.

Обратният път е не по-малко труден, гледаме си в краката и внимателно

стъпваме по безконечното нанадолнище. Привечер се прибираме в х. „Беласица“, уморени и доволни.

Наградата на следващия ден е посещение на пестроцветното село Долене, разцъфнало като райска градина в пазвите на Огражден планина, с красиви гледки към отсрещните скатове и с накачалите по тях села и махали. Пиршество на сетивата, истинска приказка за най-красивото село в света.

„Там камъкът и цветята говорят в един глас! Там дори и планината с нейната мощ и скалите с тяхната студенина ви сгряват, цветята ви обгръщат и вече сте в рая, вие сте част от приказката. Приказката за този рай я има, защото отдавна преди това историята я е предначертала! Потопяте се по-дълбоко в нея и откривате нейния истински смисъл. Пред вас се разкрива многовековна история с всичките ѝ най-пазени тайни, усещате мистиката, обгръща ви една по-различна енергия!“ – четем в рекламната брошура на екзотичното село Долене.

Посещаваме и Самуиловата крепост – един от 100-те национални туристически обекта, а денят ни отново е изпълнен с впечатления, интересна информация, знания и удовлетворение от преживяното. Като всеки път, при участие в туристическа проява на БФТВ с председател Румен Узунов. От година на година календарните планове на федерацията стават все по-амбициозни, интересът на ветераните – все по-голям, а числеността на групите – все порастаща.

Всичко това, което Румен Узунов е видял през половинвековния си опит като планинар, сега щедро раздава на нас. Той измисли логото на тениските ни „Все още можем...“ И ние го доказваме. Защото му вярваме. И той на нас. Доказателство са планините, които сме пребродили и върховете, на които сме стъпили. С него. Благодарим ти, Румене!

А летният маратон продължава в Осоговска планина с изкачване на върховете Руен, Кюнек и Човека.

Снежана ИВАНОВА

погледжали смартфоните си. Вместо това неусетно се забавлявах, играха, четоха и общувах весело на открито, а смартфоните кротко си почиваха в стаите.

В неделната сутрин ни събуди уханието на вкусни пържени филийки, приготвени от Радина, и птичи песни под яркото юнско слънце. Закусихме и се приготвихме за тръгване. Всички се разположихме на пейките и люлката пред сградата, но никой нямаше желание да тръгне. Обещахме си, че пак ще се върнем на това приказно място, където любезните домакини са създали модерен, екологичен кът за отмора в сърцето на Средна гора. Горски дом „Бобъовица“ е частен, но гостоприемен и може да бъде достигнат по черен път за около 40 минути от с. Душанци. С Радина и Цветомир можете да се свържете на телефоните 0882658934 и 0893611178. В Горския дом може да се настанят до 20 човека в уютни, комфортни стаи с кабелна телевизия и общ санитарен възел.

Осмокласниците от СУ „Паисий Хилендарски“ ще запомнят този изпълнен с положителни емоции Празник на детето, на който си припомниха, че макар вече устремени към това да са големи, все още са деца, на които им се играе! Разпознаха и българските планини като едни от най-добрите „детски площадки“, на които свободата, веселието и съдружието са основни правила. Радваме се, че тези деца завинаги ще останат влюбени в красотата и богатството на българските планини.

Даниела САМАРДЖИЕВА

ТЕЛЕФОНИ НА ТД И ОБЕКТИ В СИСТЕМАТА НА БТС

ХАСКОВСКА ОБЛАСТ

ТД „Хеброс“ – гр. Димитровград - 0878 66 35 58 и 0898 25 36 27

ТД „Аида“ – гр. Хасково - 0895 65 82 84, 0887 30 16 80, 0897 35 48 45, 0898 51 98 15

Хижа „Аида“ - 0878 74 94 74, 0894 40 94 29, 0895 65 82 84

ТД „Вишеград“ – гр. Тополовград - 0888 82 55 75

ШУМЕНСКА ОБЛАСТ

ТД „Патлейна“ – гр. Велики Преслав - 0882 96 64 39, 08 94 46 11 95, 0896 81 56 04

Тур. спалня „Велики Преслав“ - 0896 71 52 56

ТД „Мадарски конник“ – гр. Шумен - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 0887 74 81 73

Хижа „Мадарски конник“ - 0896 68 85 36, 0888 06 11 51

Хижа „Върбишки проход“ - 053 91 20 21, 0897 04 72 71

Хижа „Тича“ - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 054 97 84 48

Хижа „Букаците“ - 0896 68 85 43, 0896 68 85 44, 054 97 84 48

ЯМБОЛСКА ОБЛАСТ

ТД „Родни простори“ – гр. Елхово - 0882 96 64 17

Хижа „Стария мост“ - 0882 96 64 17

ТД „Кале“ - гр. Стралджа - 0887 24 44 70

БЛАГОЕВГРАДСКА ОБЛАСТ

Хижа „Вихрен“ - 0889 83 40 77

Хижа „Демяница“ - 0878 68 81 35

Хижа „Бъндерица“ - 0898 86 89 99 и 0894 34 03 43

Заслон „Тевно езеро“ - 0886 39 72 68

ТД „Вихрен“ – гр. Банско - 0899 93 93 39

ТД „Айгидик“ – гр. Благоевград - 0898 56 49 77 и 0882 96 64 16

ТД „Момини двори“ - гр. Гоце Делчев - 0899 15 24 52

Хижа „Попови ливади“ - 0896 72 25 57

Хижа „Славянка“ - 0882 96 62 21

ТД „Синаница 2000“ – гр. Кресна - 0887 49 49 15

Хижа „Синаница“ - 0896 79 80 40

ТД „Калабак“ – гр. Петрич - 0877 77 17 54

Хижа „Конгур“ - 0876 73 33 66

Хижа „Беласица“ - 0877 05 55 30 и 0896 68 83 78

Тур. спалня „Петрич“ - 0988 79 83 79

Хижа „Лопово“ - 0896 68 83 81 и 0887 47 37 42

Заслон „Розова поляна“ - 0877 77 17 54 и 0893 63 53 99

ТД „Пирин“ – гр. Разлог - 0896 68 84 14

Хижа „Яворов“ - СТАРА - 0896 68 84 14 и 0896 68 84 13

Хижа „Яворов“ - НОВА - 0896 68 84 14 и 0896 68 84 13

Хижа „Добърско“ - 0888 70 88 38

ТД „Славянка“ – с. Петрово - 0882 96 63 72

Хижа „Извора“ - 0882 96 63 72

ТД „Еделвайс“ – гр. Сандански - 0882 96 64 64

Хижа „Каменица/Беговица“ - 0889 81 10 00 и 0888 63 55 70

Хижа „Яне Сандански“ - 0896 76 61 74

Заслон „Спано поле“ - 0882 70 00 77

Тур. спалня „Чинарите“ - 0896 77 11 94

Хотел „Панорама“ - 0882 96 64 64

Хижа „Малина“ - 0886 82 07 77

Хижа „Грънчар“ - 0898 46 63 88 и 0889 47 57 61

Хижа „Предел“ - 0887 54 97 04

БУРГАСКА ОБЛАСТ

ТД „Чудните скали“ – гр. Айтос - 0878 29 13 66

Хижа „Здравец“ - 0899 19 26 89

ТД „Яворови скали“ – гр. Поморие - 0896 71 59 33

Хижа „Козичино“ - 0896 71 59 34 и 0896 71 59 33

ТД „Ален мак“ – гр. Бургас - 056 87 22 18 и 056 84 05 83

Къмпинг „Сарафово“ - 0896 52 50 42

Редакцията на в. „Ехо“ моли председателите или секретарите на туристическите дружества, ако между-временно са настъпили промени, да подадат информация за актуалните телефони на ТД, хижите и стопанисваните обекти по електронна поща exobts@gmail.com или на тел. 0882966316.

ЗАВИНАГИ ВЛЮБЕНИ В РОДНИТЕ ПЛАНИНИ

Тази година на Първи юни – Денят на детето, група осмокласници от СУ „Св. Паисий Хилендарски“ в град Златица приеха планинско предизвикателство и за първи път се отправиха към непознатата за тях Средна гора.

Закътан между хълмовете, покрити със смесена широколистна гора, ги очакваше Горски дом „Бобъовица“. Гостоприемните домакини се погрижиха за комфортното настаняване и бързо разпределихме задачите. Скоро в модерно обзаведената кухня се разнесе ухание на топла пица, под дебелия сянка бяха разположени шезлонги и хамаци, а за любителите на динамичните забавления предизвикателство се оказа слаклайнът (вид ходене по въже или лента), като въжето не е опънато, а отпуснато, разтегливо и динамично. Подвижността на въжето позволява да се изпълняват различни трикове.

След обяд на открито и кратка почивка нашият домакин Цветомир Хаинов ни поведе на двучасова разходка до близкия водопад, по поречието на наблизно течащата река Бобъовица. Заради обилните валежи в последните дни водата шумно падаше върху облечените в мъх камъни, като ги обвиваше в бяла пяна. Това красиво място все още не е отбелязано на картата на Google, но

със сигурност водопадът заслужава да си има име. Водачът ни Цветомир сподели, че само на 200 метра по-нагоре по реката има още един водопад – оставихме си го за следващ път. С туристи-ветерани от района проучваме въпроса за наименованието и историята на водопадите.

След приятната и лека разходка се върнахме в горския ни дом, където организирахме състезания за бързо разпъване на палатки, футбол и волейбол.

Под вещото ръководство на Радина Копринкова в кухнята цареше пълен ред, че даже и указанията на английски. Всички задачи бяха разпределени и вечерята колективно бе приготвена навреме.

На поляната пред хижата момчетата бяха натрупали клони за вечерния огън. Както са виждали във филмите, младежите започнаха да пекат на шишове бонбони маршмелоу и да си разказват интересни случки. Под отрупаното със звезди небе, насядали около огъня, те споделяха лични истории или обсъждаха забавни моменти от отиващата си учебна година. Запалени футболни фенове пък проследиха финала на Шампионска лига.

Въпреки че цялата територия на горския дом е покрита от сателитен интернет, дори самите младежи останаха изненадани от факта, че почти през целия ден не бяха

БЪЛГАРСКИЯТ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗ
откри
ДАРТЕЛСКА КАМПАНИЯ
за набирание на финансови средства за ОТПЕЧАТВАНЕ НА ВЕСТНИК „ЕХО“
чрез банкова сметка:
BG71 STSA 9300 0012
4857 19 в банка ДСК

В САЙТА НА БТС
- www.btsbg.org
можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС и др.

Планинска спасителна служба
www.pss-bg.bg
при нещастен случай,
дежурни телефони
112, 1470
02 963 2000 - Стационарен телефон на централен дежурен пост

Издава: Български туристически съюз
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427
ISSN-0205-0943
e-mail: exobts@gmail.com ; www.btsbg.org
Срочен за приемане на материали в до 5 число на съответния месец
Ръкописи не се приемат.

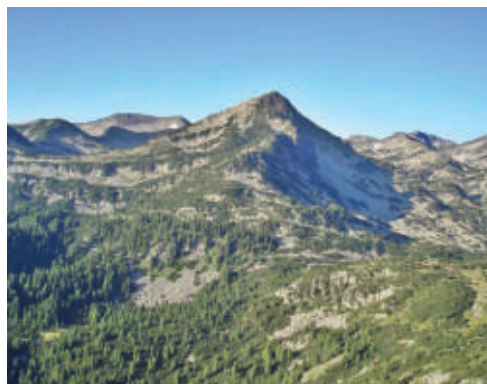
РЕДАКТОРИ: Петя Иванова - 0882 966 316; Иван Панкев
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Витан Влахов; доц. Сандю Бешев - алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев - НСА; Елисавета Първанова - м. с. по алпинизъм; проф. Пламен Павлов; Константин Койнов - ориентировач, Българска федерация по ориентирание; Алексей Жалов - председател на Български спелеоложки съюз
Графично оформление и предпечат: Иван Панкев

ПРЕХОДИ ПО ВИСОКИТЕ БЪЛГАРСКИ ПЛАНИНИ

ИЗКАЧВАНЕ НА КРАСИВИЯ
ПИРИНСКИ ВРЪХ СИВРИЯТА

24 и 25 август (събота и неделя)

Този връх в пълна степен отговаря на името си (сиври – остър) и привлича погледите и сърцата на планинските приключенци!

24 август (събота). Тръгване от Руски паметник в София с придружаващ транспорт в 8 часа. През **Предела** и **Добринище** се достига хижа „Гоце Делчев“, откъдето с лифт се изкачваме до хижа „Безбог“ (2236 м н. в.). Настаняваме се в малката уютна хижа „Бай Славчо“, на самия бряг на **Безбожкото езеро**. Същия ден следобед правим преход до **Дисилишкото езеро** (около 4-5 часа), разположено в **Полежанския циркус**.

25 август (неделя). Тръгваме рано сутринта и покрай **Попово езеро** (най-голямото в Пирин) излизаме на седловина североизточно под връх Джано. От тук започва нашият траверс в североизточна посока по **рида Джангалица** до крайната цел – островърхия **връх Сиврията** (2590 м). След любоване на безкрайната панорама слизаем внимателно към езерото **Папаз Гьол** без пътека и по познатия път се връщаме до хижа „Безбог“, за да хванем навреме лифта надолу. Всичко за деня около 7-8 часа пеша. От хижа „Гоце Делчев“ се прибираме с чакащия ни транспорт до София, не по-късно от 21 часа.

ЦЕНА: 90 лв. за разходите и хонорара на водача

Останалите разходи за придружаващ транспорт, лифт и нощувка, възлизат на 75 лв.

Екипировка: яке и панталони (студено и ветроустойчиви), трекинг обувки трисезонни, ръкавици, шапка за топло и студено, челник, телескопични щетки, вода, подсилки, храна за един обяд и спален чувал (за нощувката в хижицката няма да се носи).

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM номер за хората, които нямат планинска застраховка и двете имена и GSM номер за тези, които имат. Заплащане на място.

Минимум 6 участника.
Трудност: сравнително трудно (през втория ден).

ИЗКАЧВАНЕ НА
ДЕМИРКАПИЙСКИ ЧУКАР

31 август и 1 септември (събота и неделя)

Демиркапийски чукар е сред онези Пирински върхове, към които не можеш да тръгнеш просто така...

31 август (събота). Тръгване от Руски паметник в София с придружаващ транспорт в 8 часа. През **Предела** и **Добринище** се достига хижа „Гоце Делчев“, откъдето с лифт се изкачваме до хижа „Безбог“ (2236 м н. в.). Настаняваме се в малката уютна хижицка „Бай Славчо“, на самия бряг на **Безбожкото езеро**. Същия ден следобед правим преход до **Плешивото езеро** в **Дисилишкия циркус** (4-5 часа).

1 август (неделя). Тръгваме рано сутринта и покрай **Попово езеро** навлизаме в **Малкия Кралевдворски циркус на Самодивските езера**. От него се отделяме и изкачваме **Демиркапийски чукар** (2648 м) по западния му гребен. Теренът е сравнително труден, но се преодолява внимателно и бавно. Връщането може да стане по обратния път или със спускане под **Демиркапийска порта**. Водачът решава на място. Всичко 7-8 часа ходене пеша. С лифта се стига до хижа „Гоце Делчев“ и отпътуваме за София, където сме най-късно до 21 часа.

ЦЕНА: 90 лв. за разходите и хонорара на водача

Останалите разходи за придружаващ транспорт, лифт и нощувка възлизат на 75 лв.

Екипировка: яке и панталони (студено и ветроустойчиви), трекинг обувки трисезонни, ръкавици, шапка за топло и студено, челно осветление, телескопични щетки, вода, подсилки, храна за един обяд и спален чувал (за нощувката в хижицката – няма да се носи на гръб).

Записване: срещу трите имена, ЕГН и GSM за хората, които нямат планинска застраховка и двете имена + GSM за тези, които имат. Заплащане на място.

Минимум 6 участника.
Трудност: сравнително трудно (втория ден).

ИЗКАЧВАНЕ НА ПЪРВЕНЕЦА НА ЧЕРНА
ГОРА КОЛАЦ В АЛБАНСКИТЕ АЛПИ

6–8 септември (петък-неделя)

В Черна Гора и в Албания, без чакане по КПП-та, паспорти, надути митничари и полици – това може да стане само в планината, и то съвсем законно

6 септември (петък). Тръгване в 7 часа от София (площад „Руски паметник“) – от страната на пощата) с придружаващ транспорт. Калотина – Ниш – Нови Пазар – Беранье – **Плав**. Настаняване в пансион и разходка из града и **Плавското езеро**.

7 септември (събота). С транспорт минаваме по маршрут Плав – Гусинье – село Вусанье.

Продължаваме пеша от село **Вусанье** до **връх Колац (2534 м)** – първенец на Черна гора, на самата граница между Черна гора и Албания. Визуално запознаване с най-високата и красива част на **Албанските Алпи**. Слизаме обратно пеша до село Вусанье (всичко около 10 часа) и прибиране с транспорта до Плав. Втора нощувка в пансиона.

8 септември (неделя). По обратния път до София се спира на най-големия и известен планински курорт на Сърбия – **Копаоник** и се разглежда. Пристигане в София по тъмно.

ЦЕНА – 100 лв. за водач – всичките му разходи + хонорара

Всички останали разходи за придружаващ транспорт, 2 нощувки в пансион, медицинска застраховка, такси Национален парк и **възлизат на около 195 лв.**

Екипировка: като за висока българска планина през лятото (топли, ветро- и дъждоустойчиви дрехи, стабилни обувки, ръкавици, шапка зимна и лятна, щетки, челно осветление и т.н.).

Записване: срещу цената, GSM номер и фотокопии на ЛК до запълване на групата. Минимум 6 участника.

Трудност: средно труден маршрут, с неголеми технически сложности и преход, дълъг около 10 часа.

НА ОСТРОВ ТАСОС С ИЗКАЧВАНЕ НА
ПЪРВЕНЕЦА ИПСАРИОН

21-23 септември (събота-понеделник)

Най-близкият до територията на България голям беломорски остров още помни българската реч...

21 септември (събота). Тръгване с придружаващ транспорт от Руски паметник в София в 6 часа. През граничен пункт **Илинден** се влиза в Гърция. Отива се до **Кавала** и се **разглеждат центъра, акведукта и крепостната стена**. Придвижване до **Керамоти** и с ферибот до **остров Тасос**. Пристигане в **град Лименас** и настаняване в хотел със закуска.

22 септември (неделя). С транспорта се отива до село **Потамия**, откъдето започва целодневния преход в **планината Ипсармон** с изкачване на едноименния ѝ първенец – **връх Ипсармон (1206 м)**. Обратно с транспорта до хотела в Лименас. Всичко около 8 часа преход.

23 септември (понеделник). Панорамна обиколка на целия остров Тасос с буса. С ферибота пътуване до Керамоти. Отпътуване за България и пристигане в София най-късно до 22 часа.

ЦЕНА: 150 лв. за водач (всичките му разходи, вкл. хонорара)

Всички останали разходи за придружаващ транспорт, 2 нощувки в

хотел, ферибот в две посоки и медицинска застраховка **възлизат на около 245 лв.**

Цената не включва: входните такси за забележителностите, храната.

Екипировка: като за ниска българска планина в есенно време – дрехи против вятър, дъжд, тънки ръкавици, шапка, челно осветление, щетки и др., както и дрехи за плаж.

Записване: срещу цената, фотокопии на лична карта и GSM номер до запълване на групата.

Минимум 6 участника.
Трудност: средна.

РАЙ МЕЖДУ ПИРИН, РИЛА И РОДОПИТЕ - шестдневна планинска почивка

Стационарно място: с. Баня, Разложко, с преходи в Пирин, Рила и Родопите

Село Баня е чудно място за настаняване като стационар за шестдневна планинска почивка. Предлагаме маршрути не в една, а в цели три планини. Преходите ще бъдат подбрани от водача спрямо състава на групата, така че да има избор – от лежерните пътеки с диви малини и боровинки до по-трудните във високите части. Всеки ден предлагаме различно място за събиране на енергия, а след завръщане в уютното хотелче – релакс в минералния басейн или малко сауна. Бодри и „рестартирани“ за следващия ден.

По диви пътеки в Пирин, Рила и Родопите ще се стремим да избягаме от масовката, но при желание може да изкачим и прекрасния и незабравим връх Вихрен. Програма с три планини, много разходки, забележителности и релакс! Чудно съчетание на планински преходи и минерална вода! Най-предпочитаната програма за последните три години! Защо този маршрут?

– Заслужена почивка с достъп до три планини

– Без тежка раница и местене от хижа на хижа, а в уютен хотел!

– Прекрасен малък хотел с басейн с минерална вода и вкусна храна

– Ежедневни преходи и разходки в близките планини с планински водач.

Ето и програмата по дни:

Първи ден: с. Баня

Пристигане в с. Баня самостоятелно, среща с водача и едно кафе за опознаване на групата. Знаем за какво сме тук – така че следобедна разходка за разтъпкане на обувките и проверка възможностите на групата. Вечерта – начертаване на план за идните дни, край басейна и вкусна вечеря!

От втори до пети ден: преходи в Пирин, Рила и Родопите

Нашият водач има цяла кошница маршрути в три планини. Коя посока ще изберете за деня ще де решава на място,

но със сигурност ще бъде пълноценно и зареждащо. Има петдесет възможности и само пет дни! В допълнение на планинската активност – всеки ден рано сутрин и късно вечер топлата минерална вода ще изцежда всяка капка умора от вас и ще ви вдъхва свежест и сили!

Шести ден: с. Баня

След закуска е време за последна разходка! Дали ще е кратка или дълга и ще ползвате ли целия ден за планината – това ще е решение на групата. Отпътуване.

Цена: 475 лв.

Цена за деца до 12 г.: 295 лв.

Начална дата: 25 август

Цената включва:

+ Цялостна организация на летенето;

+ Лицензиран планински водач;

+ 5 нощувки в хотел – вила Минерал 56;

+ 5 закуски по избор от меню;

+ ползване на минерален басейн;

+ планинска застраховка с лимит 1000 лв.

Цената не включва:

– Транспорт до начална и крайна точка;

– Храна за обяд и вечеря;

– Разходи от личен характер.

Минимален брой туристи: 13

Отстъпки за учаци и пенсионери: -30 лв.

Програмата е подходяща за деца над 6 г., както и за хора без опит, защото е възможно да си дадете почивен ден и да не се включвате в прехода.

ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ЗАПИСВАНИЯ – тел.

0882 96 63 00 и infocenter.bts@gmail.com